

แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 1

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชี

หัวข้อเนื้อหา

1. ความหมายของการบัญชี
2. ประเภทของการบัญชี
3. ความต้องการของข้อมูลทางการบัญชีภายในกิจการ
4. บทบาทของการบัญชีกับความรับผิดชอบต่อสังคม
5. ประเภทของนักบัญชี
6. บทบาทของนักบัญชีกับความรับผิดชอบต่อกิจการ
7. ประเภทของธุรกิจ
8. รูปแบบของธุรกิจ
9. สถาบันที่เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี
10. กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน
11. หลักความเป็นหน่วยงานทางการบัญชี
12. งบการเงินฉบับสมบูรณ์
13. การกำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน
14. รายการย่อของบริษัทจำกัด ตามที่กำหนดในแบบ 2
15. ความหมายของรายการย่อในงบการเงินของบริษัทจำกัด
16. งบการเงินรูปแบบใหม่
17. ประโยชน์ของรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงินรูปแบบใหม่

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. มีความเข้าใจในความหมายของการบัญชี
2. สามารถแยกประเภทของการบัญชีได้ว่าเป็นการบัญชีการเงินและการบัญชีบริหาร
3. มีความรู้เกี่ยวกับความต้องการของข้อมูลทางการบัญชีภายในกิจการ
4. มีความเข้าใจในบทบาทของการบัญชีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม
5. สามารถแยกประเภทของนักบัญชีได้ว่าเป็นนักบัญชีที่ทำหน้าที่ในองค์กรธุรกิจ ให้บริการแก่สาธารณชน และในหน่วยงานรัฐบาล
6. มีความเข้าใจในบทบาทของนักบัญชีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อกิจการ
7. สามารถแยกประเภทของธุรกิจได้ว่าเป็นธุรกิจบริการ ธุรกิจซื้อขายสินค้าหรือธุรกิจพาณิชย์กรรม และธุรกิจผลิตสินค้าหรือธุรกิจผลิตรกรรม
8. สามารถแยกรูปแบบของธุรกิจได้ว่าเป็นกิจการเจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วน และบริษัทจำกัด
9. มีความรู้เกี่ยวกับสถาบันวิชาชีพบัญชีทั้งในประเทศและต่างประเทศ
10. มีความรู้เกี่ยวกับกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินตามที่สภาวิชาชีพบัญชีฯ กำหนดในฉบับปรับปรุง 2558

11. มีความเข้าใจในหลักความเป็นหน่วยงานทางการบัญชีในการจัดทำงบการเงิน
12. มีความรู้เกี่ยวกับงบการเงินฉบับสมบูรณ์ว่าประกอบด้วยงบการเงินอะไรบ้าง
13. มีความรู้เกี่ยวกับรายการย่อของบริษัทจำกัด ตามที่กำหนดในแบบ 2 ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า
14. มีความเข้าใจในความหมายของรายการย่อในงบการเงินของบริษัทจำกัดของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า
15. มีความรู้เกี่ยวกับงบการเงินรูปแบบใหม่ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า
16. มีความเข้าใจในประโยชน์ของรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงินรูปแบบใหม่ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

วิธีการสอน สอนตามขั้นตอนการพัฒนาผลการเรียนรู้ในมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละด้านที่มุ่งหวัง ซึ่งสอดคล้องกับที่ระบุไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) ดังนี้

1. อาจารย์ผู้สอนแนะนำตัว อธิบายเนื้อหารายวิชา จุดประสงค์ และเป้าหมายของรายวิชา เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล แนะนำหนังสือ ตำรา เอกสารประกอบการสอน และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม
2. การนำเข้าสู่บทเรียนโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประเด็นสำคัญ
3. อาจารย์สรุปประเด็นสำคัญ
4. บรรยายและสาธิตประกอบสื่อการสอนและการฉาย PowerPoint บทเรียน
5. อภิปรายและซักถาม
6. สอดแทรกการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย การเคารพในกฎระเบียบ สาระและกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ
7. ให้นักศึกษาทำคำถามทบทวนและแบบฝึกปฏิบัติท้ายบท

สื่อการเรียนการสอน

1. PowerPoint
2. เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักการบัญชี
3. คำถามทบทวนและแบบฝึกปฏิบัติท้ายบทที่ 1
4. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากฐานข้อมูลของสำนักวิทยบริการและอินเทอร์เน็ต และ
5. กิจกรรมประจำบทเรียนบทที่ 1 พร้อมการประเมินผลงาน

การวัดและประเมินผล

1. กิจกรรมประจำบทเรียนบทที่ 1 และจิตพิสัย จำนวน 10 คะแนน
2. คำถามทบทวนบทที่ 1 จำนวน 10 คะแนน
3. แบบฝึกปฏิบัติบทที่ 1 จำนวน 10 คะแนน

บทที่ 1

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชี (Introduction to Accounting)

ข้อมูลทางการบัญชีจะเป็นประโยชน์ก็ต่อเมื่อมีการนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจทางธุรกิจเพื่อการจัดสรรทรัพยากรที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้สภาพการณ์แข่งขันทางธุรกิจที่รุนแรงในปัจจุบัน กิจกรรมจะดำเนินธุรกิจจนประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานย่อยภายในกิจการ ไม่ว่าจะเป็นแผนการผลิต แผนการตลาด แผนกทรัพยากรมนุษย์ แผนการเงิน รวมทั้งหน่วยงานภายในอีกหน่วยงานหนึ่งที่กิจการจะขาดเสียมิได้ คือ แผนกบัญชี นอกจากนี้ การดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อประโยชน์ในการวางแผนควบคุม และตัดสินใจซึ่งถือเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหาร ทั้งนี้ ข้อมูลทางบัญชีไม่เพียงแต่มีส่วนช่วยในการบริหารงานทางธุรกิจในภาคเอกชนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงหน่วยงานราชการหรือรัฐบาลด้วย เช่น มหาวิทยาลัยของรัฐ โรงพยาบาลของรัฐ กระทรวง ทบวง และกรมต่างๆ เป็นต้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงปฏิเสธไม่ได้ว่าวิชาชีพบัญชีเป็นวิชาชีพหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนของภาคธุรกิจ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และรัฐบาลโดยรวมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะเจ้าของกิจการ ผู้บริหาร พนักงานของกิจการ ผู้ให้สินเชื่อ คู่แข่ง หน่วยงานราชการ ตลอดจนบุคคลโดยทั่วไป

เนื้อหาในบทนี้จะแบ่งเป็น 17 ส่วน ซึ่งประกอบด้วย 1.1 ความหมายของการบัญชี 1.2 ประเภทของการบัญชี 1.3 ความต้องการของข้อมูลทางการบัญชีภายในกิจการ 1.4 บทบาทของการบัญชีกับความรับผิดชอบต่อสังคม 1.5 ประเภทของนักบัญชี 1.6 บทบาทของนักบัญชีกับความรับผิดชอบต่อกิจการ 1.7 ประเภทของธุรกิจ 1.8 รูปแบบของธุรกิจ 1.9 สถาบันที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี 1.10 กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน 1.11 หลักความเป็นหน่วยงานทางการบัญชี 1.12 งบการเงินฉบับสมบูรณ์ 1.13 การกำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน 1.14 รายการย่อของบริษัทจำกัด ตามที่กำหนดในแบบ 2 1.15 ความหมายของรายการย่อในงบการเงินของบริษัทจำกัด 1.16 งบการเงินรูปแบบใหม่ และ 1.17 ประโยชน์ของรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงินรูปแบบใหม่

1.1 ความหมายของการบัญชี (Meaning of accounting)

ความหมายของการบัญชี คือ การคัดเลือก การจดบันทึก การจำแนก การสรุปผล และการจัดทำรายงานทางการเงินโดยใช้หน่วยวัดเป็นเงินตรา รวมถึงการแปลความหมายของรายงานเกี่ยวกับการเงินดังกล่าวเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง (อรุณี อย่างธารา และคณะ, 2557, หน้า 2-3; Weygandt, Kimmel, & Kieso, 2011, pp. 4-5)

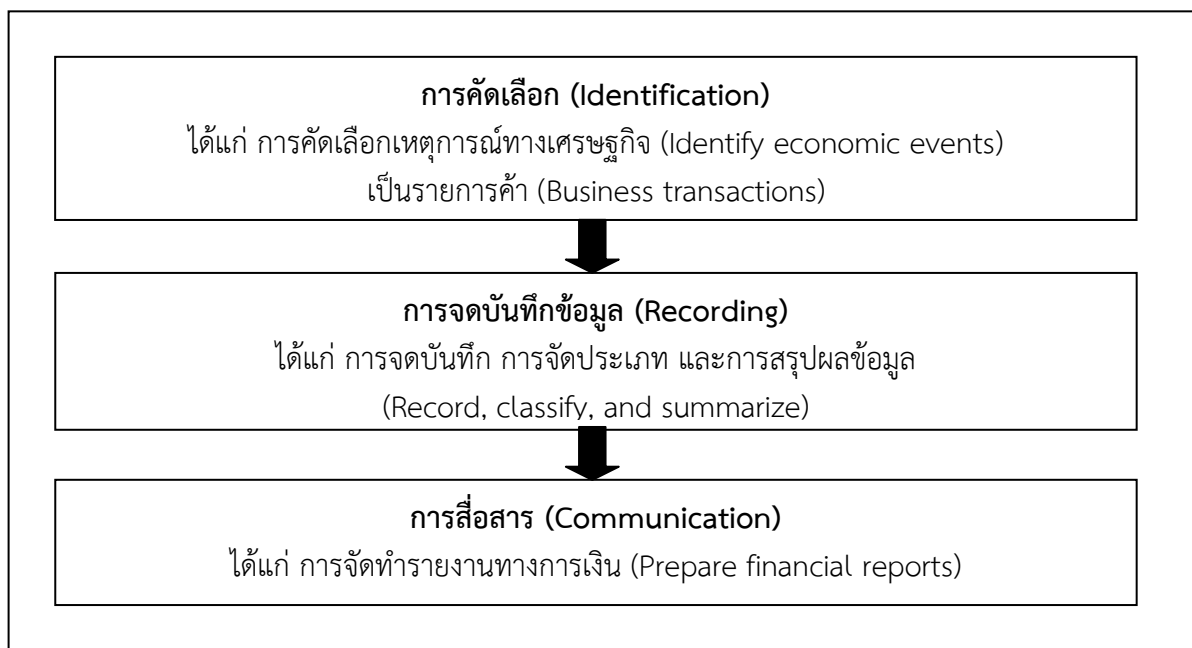
จากคำนิยามข้างต้นจะเห็นว่า ความหมายของการบัญชีมีความเกี่ยวข้องกับขั้นตอน (ตามภาพที่ 1.1) ดังต่อไปนี้

1. การคัดเลือก (Identification) เป็นขั้นตอนแรกของการบัญชี กล่าวคือ นักบัญชีของกิจการจะต้องเก็บรวบรวมรายการของกิจการที่เกิดขึ้น จากนั้นนักบัญชีของกิจการจะต้องนำรายการนั้นไปคัดเลือกเหตุการณ์

ทางเศรษฐกิจเพื่อพิจารณาว่าเป็นรายการค้า (Business transactions) หรือไม่ ซึ่งหากว่ารายการนั้นถือเป็นรายการค้า นักบัญชีต้องนำรายการค้านั้นไปบันทึกบัญชีในขั้นตอนต่อไป

2. การจดบันทึกข้อมูล (Recording) เป็นขั้นตอนต่อมาของการบัญชีหลังจากขั้นตอนของการคัดเลือกเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจเพื่อพิจารณาว่าเป็นรายการค้า โดยที่นักบัญชีต้องนำหลักฐานที่น่าเชื่อถือมาเป็นเอกสารประกอบสำหรับการจดบันทึก การจัดประเภท และการสรุปผลข้อมูลของรายการค้าในสมุดรายวันทั่วไป ซึ่งในการบันทึกบัญชีนั้ นักบัญชีจำเป็นต้องวัดมูลค่าของรายการค้านั้นในรูปของหน่วยเงินตราได้ หลังจากการบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไปแล้ว นักบัญชีจะต้องจำแนกรายการการค้าที่ได้บันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไปแล้ว เพื่อคำนวณหายอดคงเหลือของแต่ละบัญชีในสมุดบัญชีแยกประเภท (Ledger) ก่อนที่จะดำเนินการจัดทำงบการเงินของกิจการในขั้นตอนต่อไป

3. การสื่อสาร (Communication) ขั้นตอนสุดท้ายของการบัญชี คือ นักบัญชีจะต้องจัดทำรายงานทางการเงิน (Prepare financial reports) นอกจากนี้ ยังรวมถึงการวิเคราะห์รายงานทางการเงินด้วย ทั้งนี้ ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2559) เรื่อง “การนำเสนองบการเงิน” ย่อหน้าที่ 10 ได้กล่าวไว้ว่า งบการเงินฉบับสมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันสิ้นงวด งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับงวด งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นสำหรับงวด งบกระแสเงินสดสำหรับงวด หมายเหตุประกอบงบการเงิน และงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันต้นงวดของงวดที่นำมาเปรียบเทียบกับงวดแรกสุด เมื่อกิจการนำนโยบายการบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติย้อนหลังหรือการปรับงบการเงินย้อนหลัง หรือเมื่อกิจการมีการจัดประเภทรายการในงบการเงินใหม่

ภาพที่ 1.1 ความหมายของการบัญชี

ที่มา: อรุณี อย่างธรา และคณะ (2557, หน้า 2-3), Weygandt, Kimmel, & Kieso (2011, p. 5)

1.2 ประเภทของการบัญชี (Types of accounting)

ประเภทของการบัญชีสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ดังนี้

1. การบัญชีการเงิน (Financial accounting) เป็นการบัญชีที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ข้อมูลทางการเงินแก่บุคคลภายนอกกิจการ ได้แก่ นักลงทุน เจ้าหนี้ หน่วยงานราชการ และบุคคลทั่วไป เป็นต้น ซึ่งบุคคลเหล่านี้ต่างต้องการทราบฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการจากรายงานทางการเงินที่จัดทำขึ้นภายใต้หลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป (Generally accepted accounting principles คำย่อ คือ GAAP) และมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ทั้งนี้รายงานทางการเงินนั้นจะต้องได้รับการตรวจสอบและรับรองโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจากสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ด้วย

2. การบัญชีบริหาร (Managerial accounting) เป็นการบัญชีที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ข้อมูลเฉพาะบุคคลภายในกิจการเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการวางแผน การควบคุม การประเมินผลปฏิบัติงาน ตลอดจนการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานทางธุรกิจ โดยที่ข้อมูลทางการบัญชีบริหารมักเป็นข้อมูลที่เป็นความลับภายในกิจการ นอกจากนี้ข้อมูลดังกล่าวไม่จำเป็นต้องเป็นจำนวนเงินก็ได้ ทั้งนี้ รูปแบบของรายงานและหลักการที่ใช้สำหรับการบัญชีบริหารสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของฝ่ายบริหาร

1.3 ความต้องการของข้อมูลทางการบัญชีภายในกิจการ (The need of accounting data in corporate)

ในปัจจุบันการบัญชีมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากกิจการจะประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจได้นั้น หน่วยงานต่างๆ ที่อยู่ภายในกิจการจำเป็นต้องใช้ข้อมูลทางการบัญชี (ภาคภูมิ วณิชชานนท์, 2557, หน้า 1-3 – 1-4) ดังต่อไปนี้

1. ฝ่ายบริหาร มีความต้องการข้อมูลทางการบัญชีเพื่อใช้ในการวางแผน การควบคุม การประเมินผล การปฏิบัติงาน รวมทั้งการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของกิจการ
2. ฝ่ายการเงิน มีความต้องการข้อมูลทางการบัญชีโดยเฉพาะเกี่ยวกับกระแสเงินสดของกิจการเพื่อประโยชน์ในการวางแผนสำหรับการจัดหาและการใช้ไปของเงินทุนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. ฝ่ายการตลาด มีความต้องการข้อมูลทางการบัญชีเพื่อใช้ในการวางแผนการขาย การส่งเสริมการขาย ตลอดจนการกำหนดนโยบายการตั้งราคาสินค้าหรือบริการของกิจการ
4. ฝ่ายการผลิต มีความต้องการข้อมูลทางการบัญชีเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตสินค้าเพื่อใช้ในการวางแผนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ
5. ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ มีความต้องการข้อมูลทางการบัญชีเกี่ยวกับเงินเดือนและค่าจ้างเพื่อใช้ในการบริหารงานเกี่ยวกับการคัดเลือก การว่าจ้าง การฝึกอบรม การเลื่อนตำแหน่ง รวมทั้งการเลิกจ้างพนักงานด้วย
6. ฝ่ายวิจัยและพัฒนา มีความต้องการข้อมูลทางการบัญชีต้นทุนในการวิจัยเพื่อใช้ในการวางแผนในการออกสินค้าหรือบริการใหม่

นอกจากนี้ ข้อมูลทางการบัญชียังสามารถให้ประโยชน์ในการตัดสินใจแก่ผู้ใช้ข้อมูลทางบัญชีไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหาร นักลงทุน ผู้ให้สินเชื่อ ลูกค้า รวมทั้งบุคคลโดยทั่วไปอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตาม การบัญชีไม่ได้มีบทบาทสำคัญเพียงแค่องค์กรที่มุ่งหวังกำไรเท่านั้น แต่การบัญชียังมีบทบาทสำคัญสำหรับองค์กรที่ไม่ได้มุ่งหวังกำไรอีกด้วย เช่น มหาวิทยาลัย โรงพยาบาล พิพิธภัณฑ์ และหน่วยงานราชการอื่น

1.4 บทบาทของการบัญชีกับความรับผิดชอบต่อสังคม (The role of accounting with social responsibility)

กิจการรับผิดชอบต่อการสร้างรายได้ให้แก่ผู้ลงทุน นอกจากนี้ กิจการก็ควรมีความรับผิดชอบต่อสังคม คือ แนวคิดที่กิจการต้องคิดถึงความต้องการของกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับกิจการกลุ่มอื่นๆ ด้วย เมื่อกิจการตัดสินใจจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรับผิดชอบต่อสังคมได้มีความหมายเกินกว่าข้อบังคับกฎหมาย โดยหมายถึง การกระทำโดยสมัครใจเพื่อทำให้กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับกิจการ (Stakeholder) พึงพอใจ ซึ่งกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับกิจการ ตัวอย่างเช่น ลูกค้า พนักงาน คู่ค้า ชุมชน ผู้ลงทุน/ผู้ถือหุ้น และกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสิทธิมนุษยชน เป็นต้น (แพรว กีระสุนทรพงษ์ และคณะ, 2558, หน้า 10-11) ดังนั้น บทบาทของการบัญชีกับความรับผิดชอบต่อกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับกิจการ (Stakeholder) พึงพอใจ มีดังต่อไปนี้

1. ลูกค้า บทบาทของการบัญชีกับความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจของลูกค้า ซึ่งประกอบด้วย (1) มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพในราคาที่สมเหตุสมผล (2) มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับการส่งสินค้าและบริการอย่างชำนาญ สุภาพ และรวดเร็ว (3) มีระบบข้อมูลที่ง่ายต่อการซื้อสินค้าและติดตามสินค้า และ (4) มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

2. พนักงาน บทบาทของการบัญชีกับความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจของพนักงาน ซึ่งประกอบด้วย (1) มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน (2) มีระบบข้อมูลที่ไม่มีการกีดกันแบ่งแยก (3) มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับค่าตอบแทนอย่างยุติธรรม และ (4) มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอบรม เลื่อนตำแหน่ง และพัฒนาตนเอง

3. คู่ค้า บทบาทของการบัญชีกับความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจของคู่ค้า ซึ่งประกอบด้วย (1) มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับสัญญาทางการค้าที่ยุติธรรมและมีความพร้อมในการชำระเงิน (2) มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาในการจัดส่งสินค้าสมเหตุสมผล (3) มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับการยอมรับการจัดส่งสินค้าโดยไม่ยุ่งยาก และ (4) มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือกับคู่ค้า

4. ชุมชน บทบาทของการบัญชีกับความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจของชุมชน ซึ่งประกอบด้วย (1) มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับการจ่ายภาษีที่เกี่ยวข้อง (2) มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับแผนงานที่ตรงไปตรงมา เช่น การปิดโรงงาน (3) มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนงานการกุศลของโรงเรียนและชุมชน และ (4) มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าถึงการสื่อสารกับองค์กร

5. ผู้ลงทุน/ผู้ถือหุ้น บทบาทของการบัญชีกับความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจของผู้ลงทุน/ผู้ถือหุ้น ซึ่งประกอบด้วย (1) มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่แสดงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกิจการ (2) มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับการเงินที่สมบูรณ์และถูกต้อง (3) มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเผยความเสี่ยงของกิจการ และ (4) มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับการตอบคำถามด้วยความซื่อตรงและเหมาะสม

6. กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสิทธิมนุษยชน บทบาทของการบัญชีกับความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจของกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสิทธิมนุษยชน ซึ่งประกอบด้วย (1) มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับการปล่อยก๊าซที่สร้างภาวะเรือนกระจก (2) มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับการรีไซเคิลและการรักษาทรัพยากร (3) มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก และ (4) มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับคู่ค้าในประเทศที่กำลังพัฒนาที่มีปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน

1.5 ประเภทของนักบัญชี (Types of accountants)

ความแตกต่างระหว่างการบัญชี (Accounting) กับการทำบัญชี (Book keeping) คือ การทำบัญชีถือเป็นส่วนหนึ่งของการบัญชี กล่าวคือ การทำบัญชีจะเกี่ยวข้องกับการบันทึกรายการค้าในสมุดบัญชีของกิจการ โดยเริ่มตั้งแต่การบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไปจนกระทั่งการจัดทำงบการเงินซึ่งผู้มีหน้าที่ดังกล่าว คือ ผู้ทำบัญชี (Book keeper) ขณะที่การบัญชีจะมีความหมายกว้างกว่าการทำบัญชี กล่าวคือ นอกเหนือจากการทำบัญชีแล้ว การบัญชียังหมายรวมถึงการวิเคราะห์รายงานทางการเงิน การบัญชีต้นทุน การจัดทำงบประมาณ การวางแผนภาษี การออกแบบระบบบัญชี ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของนักบัญชี (Accountant) ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้นักบัญชีจำเป็นต้องมีความรู้และประสบการณ์ทางด้านบัญชีมากกว่าผู้ทำบัญชีนั่นเอง (ภาควิชาบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557, หน้า 1-3 – 1-6)

ประเภทของนักบัญชีแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ดังนี้

1. นักบัญชีที่ทำหน้าที่ในองค์กรธุรกิจ (Private accountants) นักบัญชีประเภทนี้เป็นนักบัญชีที่มีสถานะเป็นพนักงานขององค์กรธุรกิจ โดยจะได้รับผลตอบแทนเป็นเงินเดือน ซึ่งองค์กรธุรกิจนั้นอาจอยู่ในรูปของกิจการเจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชน จำกัด ก็ได้ ทั้งนี้ ตำแหน่งงานของนักบัญชีประเภทนี้อาจเป็นผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี (Controller) สมุห์บัญชี (Chief accountant) ผู้ตรวจสอบภายใน (Internal auditor) ผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณ (Budget director) หรือนักบัญชี (Accountant) ซึ่งหน้าที่ของนักบัญชีประเภทนี้ ได้แก่ การบันทึกบัญชี การจัดทำรายงานทางการเงิน การวิเคราะห์รายงานทางการเงิน การจัดทำบัญชีต้นทุน การตรวจสอบบัญชีภายใน การวางแผนภาษี การจัดทำงบประมาณ การออกแบบระบบบัญชี เป็นต้น
2. นักบัญชีที่ทำหน้าที่ให้บริการแก่สาธารณชน (Public accountants) นักบัญชีประเภทนี้เป็นนักบัญชีที่ให้บริการแก่ลูกค้าทั่วไป ซึ่งผลตอบแทนสำหรับนักบัญชีประเภทนี้คือ ค่าตอบแทนจากการให้บริการทางวิชาชีพบัญชี ทั้งนี้ ลักษณะของการให้บริการนั้นอาจเป็นการตรวจสอบบัญชี การจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงิน การวางแผนภาษี การออกแบบระบบบัญชี การจัดทำงบประมาณก็ได้
3. นักบัญชีที่ทำหน้าที่ในหน่วยงานรัฐบาล (Government accountants) นักบัญชีประเภทนี้จะปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการ ซึ่งอาจมีสถานะเป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานของรัฐ โดยที่นักบัญชีประเภทนี้จะได้รับผลตอบแทนในรูปของเงินเดือน

1.6 บทบาทของนักบัญชีกับความรับผิดชอบต่อกิจการ (The role of accountant with corporate responsibility)

นักบัญชีเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่เป็นความลับของกิจการและเกี่ยวข้องกับการรายงานข้อมูลต่อผู้ที่ต้องการใช้ข้อมูลทั้งภายในและภายนอกของกิจการ ซึ่งนักบัญชีเป็นผู้ปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์และมีความรับผิดชอบต่อกิจการใน 4 ด้าน คือ ความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญ การรักษาความลับ ความเที่ยงธรรม และความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติงาน (แพร่ กิระสุนทรพงษ์ และคณะ, 2558, หน้า 9-10) ดังนี้

1. ความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน

นักบัญชีเป็นผู้ปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์และมีความรับผิดชอบต่อกิจการในด้านความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วย (1) การรักษาระดับความสามารถเชิงวิชาชีพโดยการพัฒนาความรู้และทักษะอย่างต่อเนื่อง (2) การปฏิบัติงานในหน้าที่โดยสอดคล้องกับกฎหมาย

ระเบียบ และมาตรฐานวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง และ (3) การจัดเตรียมรายงานที่สมบูรณ์ชัดเจนน่าเชื่อถือและให้คำแนะนำภายหลังการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

2. การรักษาความลับในการปฏิบัติงาน

นักบัญชีเป็นผู้ปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์และมีความรับผิดชอบต่อกิจการในด้านการรักษาความลับในการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วย (1) จดเว้นการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับที่ได้มาจากการปฏิบัติงานยกเว้นแต่จะได้รับอนุญาตหรือกฎหมายอนุญาตให้เปิดเผยข้อมูลได้ (2) ชี้แจงแก่ผู้ได้บังคับบัญชาถึงความเหมาะสมในการรักษาความลับที่ได้มาจากการปฏิบัติงานและสอดส่องกิจกรรมของผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการรักษาความลับนั้น และ (3) จดเว้นการใช้หรือแสดงว่าจะใช้ข้อมูลที่ได้มาจากการปฏิบัติงานในทางที่สร้างประโยชน์แก่ตนเองหรือบุคคลอื่นอย่างไม่มีจริยธรรมหรือผิดกฎหมาย

3. ความเที่ยงธรรมในการปฏิบัติงาน

นักบัญชีเป็นผู้ปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์และมีความรับผิดชอบต่อกิจการในด้านความเที่ยงธรรมในการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วย (1) หลีกเลี่ยงการเกิดความขัดแย้งต่อผลประโยชน์ที่จะได้รับและให้คำแนะนำกลุ่มต่างๆ เมื่อเกิดความขัดแย้ง (2) จดเว้นการเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความลำเอียงในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีจริยธรรม (3) ไม่รับของขวัญ สิทธิพิเศษ การต้อนรับที่อาจมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน (4) จดเว้นการฝ่าฝืนกฎข้อบังคับของกิจการและวัตถุประสงค์ทางด้านจริยธรรมไม่ว่าทั้งทางตรงหรือทางอ้อม (5) ตระหนักและสื่อสารถึงข้อจำกัดทางวิชาชีพหรือข้อจำกัดอื่นที่จะขัดขวางการตัดสินใจที่มีความรับผิดชอบหรือต่อการปฏิบัติกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ (6) สื่อสารข้อมูลทั้งที่เป็นข้อมูลที่น่าพอใจและไม่น่าพอใจ รวมทั้งการตัดสินใจหรือความคิดเห็นในเชิงวิชาชีพ และ (7) จดเว้นจากการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือสนับสนุนกิจกรรมที่ทำให้ความเชื่อมั่นในเชิงวิชาชีพลดลง

4. ความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติงาน

นักบัญชีเป็นผู้ปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์และมีความรับผิดชอบต่อกิจการในด้านความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วย (1) สื่อสารข้อมูลอย่างเที่ยงธรรมและตรงตามวัตถุประสงค์ (2) เปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่คาดได้ว่ามีอิทธิพลต่อความเข้าใจของผู้ใช้รายงาน ความคิดเห็น และคำแนะนำ และ (3) เปิดเผยข้อมูลในจังหวะที่เหมาะสม ทันเวลา ประมวลผลและควบคุมให้ตรงตามนโยบายของกิจการ

1.7 ประเภทของธุรกิจ (Type of businesses)

หากแบ่งประเภทของธุรกิจโดยใช้ลักษณะกิจกรรมหลักของธุรกิจเป็นเกณฑ์ จะสามารถแบ่งประเภทธุรกิจออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ (ภาคภูมิ วนิชชนานนท์, 2557, หน้า 1-20) ดังนี้

1. ธุรกิจบริการ (Service business) เป็นธุรกิจที่ให้บริการแก่ลูกค้า โดยจะได้รับค่าตอบแทนในรูปของค่าธรรมเนียมในการให้บริการ ทั้งนี้ การจัดทำงบการเงินสำหรับธุรกิจประเภทนี้จะมีความยุ่งยากน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจประเภทอื่น ตัวอย่างเช่น สถาบันการเงิน โรงพยาบาล สำนักรับสอบบัญชี สำนักงานทนายความ สถาบันการศึกษา กิจการให้บริการขนส่ง ร้านตัดผม และร้านซักรีด เป็นต้น

2. ธุรกิจซื้อขายสินค้าหรือธุรกิจพาณิชย์กรรม (Merchandising businesses) เป็นธุรกิจที่ซื้อสินค้าสำเร็จรูปแล้วนำไปจำหน่ายต่อแก่ลูกค้าโดยไม่มีการผลิตสินค้าเองแต่อย่างใด ซึ่งในการจัดทำงบการเงินสำหรับธุรกิจประเภทนี้จะมีความยุ่งยากกว่าธุรกิจบริการ เนื่องจากจะต้องมีขั้นตอนในการคำนวณต้นทุนสินค้าที่ซื้อมาเพิ่มขึ้นจากธุรกิจบริการ อย่างไรก็ตาม การจัดทำงบการเงินสำหรับธุรกิจประเภทนี้ก็ยังมีความยุ่งยากน้อย

กว่าธุรกิจผลิตสินค้า ตัวอย่างเช่น ห้างสรรพสินค้า ร้านจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้า ร้านจำหน่ายหนังสือ ร้านจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูป ร้านขายของชำ เป็นต้น

3. ธุรกิจผลิตสินค้าหรือธุรกิจผลิตกรรม (Manufacturing businesses) เป็นธุรกิจที่ซื้อวัตถุดิบ (Raw material) จากนั้นนำวัตถุดิบเข้าสู่กระบวนการผลิตเพื่อแปลงสภาพเป็นสินค้าสำเร็จรูป (Finished goods) และนำสินค้าสำเร็จรูปนั้นไปจำหน่ายแก่ลูกค้าต่อไป ซึ่งการจัดทางการเงินสำหรับธุรกิจประเภทนี้จะมีความซับซ้อนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจประเภทอื่น เพราะเหตุว่าในการจัดทางการเงินสำหรับธุรกิจประเภทนี้กิจการต้องมีขั้นตอนในการคำนวณต้นทุนในการผลิตสินค้า ตัวอย่างเช่น โรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์ ภัตตาคาร บริษัทผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า บริษัทผลิตเสื้อผ้า และโรงงานผลิตอาหารสำเร็จรูป เป็นต้น

1.8 รูปแบบของธุรกิจ (Forms of businesses)

รูปแบบของธุรกิจกับข้อดีและข้อเสีย สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ (ภาคภูมิ วัฒนานนท์, 2557, หน้า 1-21 – 1-23) ได้ดังต่อไปนี้

1. กิจการเจ้าของคนเดียว (Sole proprietorship) เป็นธุรกิจที่มีเจ้าของเพียงคนเดียวโดยที่ผู้เป็นเจ้าของมีสิทธิในสินทรัพย์และผลกำไร (ขาดทุน) ทั้งหมดของกิจการแต่เพียงผู้เดียว แต่ในขณะเดียวกันผู้เป็นเจ้าของจะต้องรับผิดชอบในหนี้สินทั้งหมดของกิจการเช่นเดียวกัน ซึ่งธุรกิจประเภทนี้มักเป็นธุรกิจขนาดเล็ก ทั้งนี้ ในการจัดทางการเงินนักบัญชีต้องบันทึกบัญชีรายการค้าของกิจการเจ้าของคนเดียวยกจากรายการสำหรับผู้เป็นเจ้าของซึ่งสอดคล้องกับหลักความเป็นหน่วยงานทางบัญชีที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ เนื่องจากตามหลักการบัญชีจะถือว่า กิจการเจ้าของคนเดียวกับผู้เป็นเจ้าของถือเป็นหน่วยงานทางบัญชีที่แยกจากกัน แต่หากพิจารณารูปแบบทางกฎหมายแล้วจะถือว่ากิจการเจ้าของคนเดียวกับผู้เป็นเจ้าของถือเป็นหน่วยงานทางกฎหมายเดียวกัน ดังนั้น สถานะทางกฎหมายสำหรับกิจการเจ้าของคนเดียว คือ บุคคลธรรมดา และผู้จะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ข้อดี ของการดำเนินธุรกิจรูปแบบกิจการเจ้าของคนเดียว คือ ผู้เป็นเจ้าของสามารถบริหารงานได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากผู้เป็นเจ้าของสามารถตัดสินใจได้เองแต่เพียงผู้เดียว

ข้อเสีย ของการดำเนินธุรกิจรูปแบบกิจการเจ้าของคนเดียว คือ การเพิ่มทุนของกิจการเจ้าของคนเดียวเป็นไปได้ค่อนข้างยากเมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจรูปแบบอื่น รวมทั้งผู้เป็นเจ้าของจะต้องรับผิดชอบในหนี้สินของกิจการโดยไม่จำกัดจำนวนเงิน นอกจากนี้กิจการเจ้าของคนเดียวเป็นอันต้องเลิกกิจการหากผู้เป็นเจ้าของเสียชีวิต

2. ห้างหุ้นส่วน (Partnership) เป็นธุรกิจที่มีผู้เป็นเจ้าของตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งเรียกว่า “ผู้เป็นหุ้นส่วน” ได้ร่วมลงทุนเพื่อดำเนินธุรกิจด้วยกันโดยแบ่งผลกำไร (ขาดทุน) ของห้างหุ้นส่วน ได้แก่ ผู้เป็นหุ้นส่วนตามที่ได้ตกลงกัน ทั้งนี้ ตามหลักความเป็นหน่วยงานทางบัญชีจะถือว่าห้างหุ้นส่วนกับผู้เป็นหุ้นส่วนถือเป็นหน่วยงานทางบัญชีที่แยกออกจากกัน ห้างหุ้นส่วนยังสามารถแบ่งย่อยออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 ห้างหุ้นส่วนสามัญ (Unlimited partnership) เป็นห้างหุ้นส่วนที่ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดชอบในหนี้สินของห้างหุ้นส่วนโดยไม่จำกัดจำนวนเงินโดยที่ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนมีอำนาจในการบริหารงานห้างหุ้นส่วนได้ หากห้างหุ้นส่วนสามัญไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญนั้นจะมีสถานะเป็นคณะบุคคลและต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งเรียกห้างหุ้นส่วนนั้นว่า “ห้างหุ้นส่วนสามัญที่ไม่ได้จดทะเบียน (Unregistered ordinary partnership)” แต่สำหรับห้างหุ้นส่วนสามัญที่ได้จดทะเบียนเป็นนิติ

บุคคลแล้ว ห้างหุ้นส่วนสามัญนั้นจะมีสถานะเป็นนิติบุคคลและต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลซึ่งเรียกห้างหุ้นส่วนนี้ว่า “ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล (Registered ordinary partnership)”

2.2 ห้างหุ้นส่วนจำกัด (Limited partnership) เป็นห้างหุ้นส่วนที่ต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล และต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งห้างหุ้นส่วนจำกัดจะมีผู้เป็นหุ้นส่วนอยู่ 2 ประเภท คือ ผู้เป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบและผู้เป็นหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดชอบ ซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบในหนี้สินไม่เกินจำนวนเงินที่ได้ลงทุนไปในห้างหุ้นส่วนและไม่สามารถลงทุนในรูปของแรงงานได้ ขณะที่ผู้เป็นหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดชอบจะรับผิดชอบในหนี้สินของห้างหุ้นส่วนโดยไม่จำกัดจำนวนเงินและสามารถลงทุนในรูปของแรงงานได้ โดยที่ห้างหุ้นส่วนจำกัดจะต้องมีผู้เป็นหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดชอบอย่างน้อย 1 คน ทั้งนี้ ผู้เป็นหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดชอบเท่านั้นที่จะมีอำนาจในการบริหารห้างหุ้นส่วนได้

ข้อดี ของการดำเนินธุรกิจรูปแบบห้างหุ้นส่วน คือ การระดมทุนของห้างหุ้นส่วนจะทำได้ง่ายกว่ากิจการเจ้าของคนเดียวและการบริหารงานสำหรับห้างหุ้นส่วนจะมีความรอบคอบกว่ากิจการเจ้าของคนเดียว เนื่องจากผู้เป็นหุ้นส่วนได้ร่วมกันตัดสินใจในการบริหารงานห้างหุ้นส่วน

ข้อเสีย ของห้างหุ้นส่วน คือ การบริหารสำหรับห้างหุ้นส่วนอาจล่าช้าเมื่อเปรียบเทียบกับกิจการเจ้าของคนเดียว

3. บริษัทจำกัด (Corporation / Limited company) เป็นธุรกิจที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลและต้องมีผู้เริ่มก่อการจัดตั้งบริษัทตั้งแต่ 3 คนขึ้นไปซึ่งเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 18) พ.ศ. 2551 เพื่อร่วมกันจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท ซึ่งหุ้นของบริษัทจะแบ่งออกเป็นหุ้นโดยมีราคาที่ตราไว้ (Par Value) ในแต่ละหุ้นละเท่ากันโดยที่ผู้ถือหุ้นจะมีฐานะเป็นเจ้าของบริษัทซึ่งเรียกว่า “ผู้ถือหุ้น (Stockholders/ Shareholders)” ทั้งนี้ผู้ถือหุ้นจะต้องรับผิดชอบในหนี้สินของบริษัทไม่เกินเงินค่าหุ้นที่ยังค้างชำระเท่านั้นและจะได้รับผลตอบแทนในรูปของเงินปันผล (Dividend) ตามมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นซึ่งบริษัทจำกัดยังสามารถแบ่งย่อยได้อีก 2 ประเภท ดังนี้

3.1 บริษัท เอกชน จำกัด (Private company limited) เป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยแบ่งทุนออกเป็นหุ้นซึ่งในแต่ละหุ้นจะมีมูลค่าเท่ากัน

3.2 บริษัท มหาชน จำกัด (Public company limited) เป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 รวมทั้งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

ข้อดี ของการดำเนินธุรกิจแบบบริษัท คือ การระดมทุนของบริษัททำได้ง่ายเมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจรูปแบบอื่น รวมทั้งบริษัทไม่ต้องเลิกกิจการหากผู้ถือหุ้นคนใดคนหนึ่งเสียชีวิตไป

ข้อเสีย ของการดำเนินธุรกิจแบบบริษัท คือ การบริหารงานอาจไม่คล่องตัวเนื่องจากจะต้องดำเนินธุรกิจภายใต้กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยห้างหุ้นส่วนและบริษัท

นอกจากรูปแบบของธุรกิจตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ในปัจจุบันยังมียุทธวิธีแบบอื่น ตัวอย่างเช่น กิจการร่วมค้า (Joint ventures) รัฐวิสาหกิจ (State enterprise) และสหกรณ์ (Cooperative) เป็นต้น

1.9 สถาบันที่เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี (Organizations of accounting profession)

สถาบันที่เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีทั้งในประเทศและต่างประเทศมีอยู่หลายสถาบันเช่นกันซึ่งต่างก็มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับมาตรฐานวิชาชีพบัญชีให้เป็นที่ยอมรับต่อสาธารณชนโดยทั่วไป ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงรายละเอียดสถาบันที่เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยก่อน (ภาคภูมิ วนิชธนานนท์, 2557, หน้า 1-21 – 1-23) ดังต่อไปนี้

1. สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (Federation of Accounting Professions) เป็นสถาบันทางวิชาชีพบัญชีที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ทั้งนี้เดิมที่มีชื่อเรียกว่า สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (ส.บ.ช.) (The Institute of Certified Accountants and Auditors of Thailand) โดยมีภารกิจหลักในการกำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงินและมาตรฐานการสอบบัญชีรวมทั้งจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี นอกจากนี้ สภาวิชาชีพบัญชีฯ ยังทำหน้าที่จัดฝึกอบรมหัวข้อที่เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางการบัญชีให้แก่สาธารณชน

2. สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (คำย่อ คือ ก.ล.ต.) (Securities and Exchange Commission) เป็นสถาบันที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 โดยมีหน้าที่กำหนดนโยบายรวมทั้งออกกฎเกณฑ์เพื่อจะช่วยในการกำกับดูแลตลาดทุนของประเทศไทย

3. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (คำย่อ คือ ต.ล.ท.) (The Stock Exchange of Thailand คำย่อ คือ SET) เป็นสถาบันที่จัดตั้งขึ้นตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510 - 2514) ซึ่งมีหน้าที่ศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์ ทั้งนี้ เพื่อให้การซื้อขายหลักทรัพย์เป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

4. สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย (The Institute of Internal Auditors of Thailand คำย่อ คือ IIAT) เป็นสมาคมที่จัดตั้งขึ้นเพื่อยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานและเผยแพร่ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายในของประเทศไทยให้ทัดเทียมสากล

5. ธนาคารแห่งประเทศไทย (Bank of Thailand คำย่อ คือ BOT) มีหน้าที่ควบคุมดูแลสถาบันการเงิน

นอกจากนี้ มีสถาบันที่สำคัญเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีในต่างประเทศหลายสถาบัน ดังนี้

1. คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standards Committee คำย่อ คือ IASC) เป็นสถาบันทางวิชาชีพบัญชีที่มีหน้าที่ออกมาตรฐานรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (International Financial Reporting Standards (IFRSs)) ทั้งนี้เพื่อให้งบการเงินในแต่ละประเทศสามารถเปรียบเทียบกันได้

2. สถาบันผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของประเทศสหรัฐอเมริกา (American Institute of Certified Public Accountants คำย่อ คือ AICPA) เป็นสถาบันทางวิชาชีพบัญชีที่มีหน้าที่ส่งเสริมและยกระดับมาตรฐานวิชาชีพบัญชี โดยมีหน้าที่จัดทำมาตรฐานการรายงานทางการเงินและมาตรฐานการสอบบัญชีของประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ AICPA ยังต้องมีหน้าที่ทำวิจัยทางการบัญชี รวมทั้งเผยแพร่ความรู้ทางการบัญชีแก่สาธารณชนโดยการออกวารสาร “Journal of Accountancy” ตลอดจนมีหน้าที่รับรองและแต่งตั้งผู้สอบบัญชีรับอนุญาตด้วย

3. สมาคมการบัญชีของประเทศสหรัฐอเมริกา (The American Accounting Association คำย่อ คือ AAA) เป็นสมาคมที่สร้างขึ้นโดยไม่ได้แสวงหากำไรแต่จัดตั้งขึ้นเพื่อเผยแพร่ข่าวสารและผลงานวิจัยทางการ

บัญชีแก่สาธารณชน ตลอดจนให้คำแนะนำทางด้านบัญชี โดยผ่านการออกวารสารชื่อ “The Accounting Review” และจัดประชุมทางวิชาการ

4. สถาบันนักบัญชีบริหาร (Institute of Management Accountants คำย่อ คือ IMA) เป็นสถาบันทางวิชาชีพบัญชีที่จัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาความรู้ทางด้านการบัญชีบริหารและด้านการจัดการทางการเงิน โดยการ จัดโครงการฝึกอบรมประกาศนียบัตรทางการบัญชีบริหาร (The Certificate in Management Accounting คำย่อ คือ CMA) และการจัดโครงการฝึกอบรมประกาศนียบัตรทางการบริหารการเงิน (The Certificate in Financial Management คำย่อ คือ CFM)

5. สถาบันผู้ตรวจสอบภายใน (Institute of Internal Auditors คำย่อ คือ IIA) เป็นสถาบันทางวิชาชีพบัญชีที่มีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนางานด้านการตรวจสอบภายใน

1.10 กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (The conceptual framework for financial reporting)

สภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้กำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558) เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นโดยมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ เรื่อง กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน ซึ่งเป็นฉบับปรับปรุงของคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ที่สิ้นสุดในวันที่ 31 ธันวาคม 2557 (Conceptual framework for financial reporting (Bound volume 2015 consolidated without early application)) ทั้งนี้ กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินฉบับดังกล่าวถือเป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานในการจัดทำและนำเสนองบการเงิน ซึ่งเป็นเกณฑ์ในการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินไปปฏิบัติสำหรับผู้จัดทำงบการเงินด้วย รวมทั้งผู้ใช้งบการเงินยังสามารถศึกษากรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินฉบับนี้เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงินได้มากยิ่งขึ้น และในขณะที่ผู้สอบบัญชีสามารถนำกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินฉบับนี้มาเป็นแนวทางในการตรวจสอบและรับรองงบการเงินได้ นอกจากนี้ กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินฉบับนี้ยังเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับสภาวิชาชีพบัญชีฯ ในอนาคตได้อีกด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558) ไม่ถือเป็นมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ทั้งยังไม่มีข้อกำหนดในรายละเอียดเกี่ยวกับการวัดมูลค่าหรือการเปิดเผยข้อมูลสำหรับการบัญชีเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ เพียงแต่ให้หลักการสำหรับใช้เป็นเกณฑ์ในการพัฒนาข้อกำหนดของมาตรฐานการรายงานทางการเงินในรายละเอียดในอนาคตได้ ดังนั้น หากในกรณีที่กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558) ขัดแย้งกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับใดฉบับหนึ่ง ผู้จัดทำงบการเงินจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนั้น

ในหัวข้อต่อไป จะกล่าวถึงใจความสำคัญเกี่ยวกับกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558) ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการรายงานทางการเงินเพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไป แนวคิดกิจการที่เสนอรายงาน ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ ข้อจำกัดด้านต้นทุนต่อการรายงานทางการเงินที่มีประโยชน์ องค์ประกอบของงบการเงิน การรับรู้รายการขององค์ประกอบของงบการเงิน การวัดมูลค่าองค์ประกอบของงบการเงิน แนวคิดเรื่องทุนและการรักษาระดับทุน ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการรายงานทางการเงินเพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไป

วัตถุประสงค์ของการรายงานทางการเงินเพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไป คือ การให้ข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับกิจการที่เสนอรายงานที่มีประโยชน์ต่อผู้ลงทุน ผู้ให้กู้ยืม หรือเจ้าหนี้อื่น ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการให้ทรัพยากรแก่กิจการ การตัดสินใจเหล่านี้เกี่ยวกับ การซื้อขาย หรือถือตราสารทุนและตราสารหนี้ และการให้หรือชำระเงินกู้และสินเชื่อในรูปแบบอื่น

2. แนวคิดกิจการที่เสนอรายงาน

แนวคิดกิจการที่เสนอรายงาน คือ รายงานทางการเงินเพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไปให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินของกิจการที่เสนอรายงาน ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรของกิจการและสิทธิเรียกร้องต่อกิจการที่เสนอรายงาน รายงานทางการเงินยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของรายการและเหตุการณ์อื่นที่เปลี่ยนแปลงทรัพยากรเชิงเศรษฐกิจและสิทธิเรียกร้องของกิจการที่เสนอรายงาน ข้อมูลทั้ง 2 ประเภทให้ปัจจัยนำเข้าที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการให้ทรัพยากรแก่กิจการใดกิจการหนึ่ง

3. ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์

กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558) นี้ ได้กำหนดลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานไว้ 2 ประการ คือ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ดังมีใจความสำคัญต่อไปนี้

3.1 ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ คือ ข้อมูลทางการเงินสามารถทำให้การตัดสินใจแตกต่างไปได้ ถ้าข้อมูลมีคุณค่าทางการพยากรณ์ หรือคุณค่าทางการยืนยัน หรือทั้ง 2 ลักษณะ กล่าวคือ ข้อมูลนั้นสามารถใช้เป็นข้อมูลนำเข้าสู่กระบวนการที่ผู้ใช้ใช้ในการพยากรณ์ผลลัพธ์ในอนาคต ข้อมูลทางการเงินไม่จำเป็นต้องเป็นค่าพยากรณ์หรือการคาดการณ์จึงจะถือว่ามีความคุณค่าทางการพยากรณ์ ผู้ใช้ใช้ข้อมูลทางการเงินที่มีความคุณค่าทางการพยากรณ์เพื่อทำการพยากรณ์ของผู้ใช้เอง นอกจากนี้ ข้อมูลทางการเงินมีความคุณค่าทางการยืนยัน ถ้าข้อมูลนั้นให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับ (การยืนยันหรือการเปลี่ยนแปลง) การประเมินในอดีต อย่างไรก็ตาม คุณค่าทางการพยากรณ์และคุณค่าทางการยืนยันของข้อมูลทางการเงินมีความสัมพันธ์กัน ข้อมูลที่มีความคุณค่าทางการพยากรณ์มักมีความคุณค่าทางการยืนยันด้วย ตัวอย่างเช่น ข้อมูลรายได้สำหรับปีปัจจุบันซึ่งสามารถใช้เป็นเกณฑ์สำหรับพยากรณ์รายได้ในปีต่อไป และยังสามารถเปรียบเทียบกับข้อมูลรายได้สำหรับปีปัจจุบันจากการพยากรณ์ที่ทำตั้งแต่ปีก่อนๆ ได้ด้วย ผลของการเปรียบเทียบดังกล่าวสามารถช่วยผู้ใช้แก้ไขและปรับปรุงกระบวนการต่างๆ ที่ใช้ในการพยากรณ์ในอดีต เป็นต้น

ทั้งนี้ ข้อมูลใดก็ตามจะมีลักษณะเชิงคุณภาพเรื่องความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจได้หรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับความมีสาระสำคัญของข้อมูลนั้น กล่าวคือ หากฝ่ายบริหารไม่นำเสนอหรือนำเสนอข้อมูลผิดพลาดในงบการเงินแล้วอาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ใช้ที่ตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับกิจการที่เสนอรายงานกิจการใดกิจการหนึ่ง กล่าวอีกนัยหนึ่ง ความมีสาระสำคัญเป็นลักษณะเฉพาะกิจการของความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจที่อิงกับลักษณะหรือขนาดของรายการหรือทั้งลักษณะและขนาดของรายการซึ่งมีความสัมพันธ์กับข้อมูลในบริบทของรายงานทางการเงินของกิจการแต่ละแห่ง ทั้งนี้ กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558) นี้ คือ ไม่อาจกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำเชิงปริมาณสำหรับความมีสาระสำคัญที่เหมาะสมกับทุกกรณีหรือกำหนดได้ว่าอะไรอาจมีสาระสำคัญในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

3.2 ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม คือ รายงานทางการเงินเป็นตัวแทนปรากฏการณ์เชิงเศรษฐกิจในรูปของข้อความและตัวเลข ทั้งนี้ ปรากฏการณ์ที่ข้อมูลนั้นนำเสนอในการเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมอย่างสมบูรณ์ ภาพที่แสดงควรมี 3 ลักษณะ คือ ครบถ้วน เป็นกลาง และปราศจากข้อผิดพลาด ทั้งนี้ความสมบูรณ์

เกิดขึ้นได้ยากหรืออาจไม่เกิดขึ้นเลย ทั้งนี้ กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558) นี้ คือ การทำให้ข้อมูลมีคุณภาพดังกล่าวมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ดังนี้

3.2.1 ภาพที่ครบถ้วน คือ ภาพที่รวมข้อมูลทั้งหมดที่จำเป็นสำหรับผู้ให้เพื่อให้เข้าใจปรากฏการณ์ที่ภาพนั้นแสดงรวมถึงการให้ความหมายและคำอธิบายที่จำเป็นทั้งหมด เช่น ภาพที่ครบถ้วนของกลุ่มสินทรัพย์อย่างน้อยที่สุด ควรรวมการให้ความหมายของลักษณะของสินทรัพย์ในกลุ่ม ภาพที่เป็นตัวเลขของสินทรัพย์ทั้งหมดในกลุ่มและการให้ความหมายของภาพที่เป็นตัวเลขของสินทรัพย์เป็นตัวแทน ได้แก่ ต้นทุนเริ่มแรก ต้นทุนที่ปรับปรุง หรือมูลค่ายุติธรรม ในบางรายการ ภาพที่ครบถ้วนอาจเป็นคำอธิบายของข้อเท็จจริงที่มีนัยสำคัญเกี่ยวกับคุณภาพและลักษณะของรายการต่างๆ ปัจจัยและสถานการณ์ที่อาจกระทบคุณภาพและลักษณะของรายการเหล่านั้นและกระบวนการที่ใช้ในการกำหนดภาพที่เป็นตัวเลข

3.2.2 ภาพที่เป็นกลาง คือ ภาพที่ปราศจากอคติในการเลือกหรือนำเสนอข้อมูลทางการเงิน ภาพที่เป็นกลางเป็นภาพที่ไม่เอนเอียง ไม่มีการให้ความสำคัญ ไม่มีการเน้นหรือไม่มีการยกเลิกการเน้นหรือไม่ถูกตกแต่งในลักษณะอื่นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความเป็นไปได้ที่ผู้ให้จะพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจข้อมูลทางการเงิน อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่เป็นกลางไม่ได้หมายถึงข้อมูลที่ไม่มีความลำเอียงหรือไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในทางตรงข้าม ข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจโดยนิยามแล้ว สามารถทำให้ผู้ให้ตัดสินใจแตกต่างไป

3.2.3 การปราศจากข้อผิดพลาด คือ ไม่มีข้อผิดพลาดหรือการละเว้นการให้ความหมายของปรากฏการณ์และไม่มีข้อผิดพลาดในกระบวนการเลือกและประยุกต์กระบวนการที่ใช้ในการจัดทำข้อมูลที่ยังงาน ซึ่งในบริบทนี้ การปราศจากข้อผิดพลาดไม่ได้หมายความว่าถูกต้องสมบูรณ์ทุกลักษณะ เช่น ประมาณการราคาหรือมูลค่าที่ไม่สามารถสังเกตได้ ไม่สามารถพิจารณาได้ว่าประมาณการนั้นถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง แต่ประมาณการนั้นสามารถเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมได้ หากมีการอธิบายอย่างชัดเจนและถูกต้องว่าจำนวนเงินนั้นได้มาจากประมาณการ มีการอธิบายถึงลักษณะและข้อจำกัดของกระบวนการประมาณการ และอธิบายว่าไม่มีข้อผิดพลาดในการเลือกและประยุกต์กระบวนการที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาประมาณการนั้น

จากลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานข้างต้น กระบวนการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุดสำหรับการใช้ลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐาน มักจะเป็นดังนี้ (ขึ้นอยู่กับผลกระทบของลักษณะเสริมและข้อจำกัดด้านต้นทุนที่ไม่นำมาพิจารณาในตัวอย่างนี้) ลำดับแรก ระบุปรากฏการณ์เชิงเศรษฐกิจที่มีศักยภาพที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินของกิจการที่เสนอรายงาน ลำดับที่สอง ระบุประเภทของข้อมูลเกี่ยวกับปรากฏการณ์นั้นซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจมากที่สุดหากข้อมูลนั้นมีพร้อมและสามารถเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ลำดับที่สาม กำหนดว่าข้อมูลมีพร้อมหรือไม่และสามารถเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมหรือไม่ หากเป็นเช่นนั้น กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานสิ้นสุด ณ จุดนั้น หากไม่เป็นเช่นนั้น ต้องปฏิบัติตามกระบวนการอีกครั้งกับประเภทข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจมากที่สุดรองลงไป

นอกเหนือจากลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานข้างต้นนี้แล้ว ข้อมูลเกี่ยวกับกิจการที่เสนอรายงานจะมีประโยชน์มากขึ้นหากข้อมูลทางการเงินนั้นมีลักษณะเชิงคุณภาพเสริม 4 ประการ ได้แก่ (1) ความสามารถเปรียบเทียบได้ คือ ข้อมูลเกี่ยวกับกิจการที่เสนอรายงานจะมีประโยชน์มากขึ้นหากข้อมูลนั้นสามารถเปรียบเทียบได้กับข้อมูลที่คล้ายกันเกี่ยวกับกิจการอื่นและสามารถเปรียบเทียบได้กับข้อมูลที่คล้ายกันเกี่ยวกับกิจการเดียวกันนั้นสำหรับรอบระยะเวลาอื่น หรือ ณ วันที่อื่น ซึ่งความสามารถเปรียบเทียบได้ไม่เหมือนลักษณะเชิงคุณภาพอื่น คือ ไม่สัมพันธ์กับรายการเดียว ดังนั้น การเปรียบเทียบต้องมียังน้อย 2 รายการรวมทั้งมีความสม่ำเสมอ หมายถึง การใช้วิธีเดียวกันกับรายการเดียวกันไม่ว่าจากรอบระยะเวลาในรอบ

ระยะเวลาภายในกิจการที่เสนอรายงานแห่งหนึ่งหรือในรอบระยะเวลาใดรอบระยะเวลาหนึ่งระหว่างกิจการหลายแห่ง ความสามารถเปรียบเทียบได้เป็นเป้าหมาย ความสม่ำเสมอช่วยให้บรรลุเป้าหมายนั้น (2) ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ คือ ข้อมูลเกี่ยวกับกิจการที่เสนอรายงานจะมีประโยชน์มากขึ้นหากข้อมูลนั้นช่วยให้มีความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช่ว่าข้อมูลเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของปรากฏการณ์เชิงเศรษฐกิจที่กิจการนำเสนอ รวมทั้งช่วยให้ผู้สังเกตการณ์รายต่างๆ ที่มีความรอบรู้และมีความเป็นอิสระสามารถได้ข้อสรุปตรงกันแต่ไม่จำเป็นต้องเป็นข้อตกลงอย่างสมบูรณ์ว่าภาพนั้นเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ข้อมูลเชิงปริมาณที่สามารถพิสูจน์ยืนยันได้ไม่จำเป็นต้องเป็นประมาณการ ณ จุดเดียว จำนวนเงินต่างๆ ที่เป็นไปได้ซึ่งแสดงเป็นช่วงและความน่าจะเป็นที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลที่สามารถพิสูจน์ยืนยันได้เช่นกัน ทั้งนี้ ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้อาจเป็นทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ ซึ่งความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ทางตรง คือ การพิสูจน์จำนวนหรือการเป็นตัวแทนอื่นด้วยการสังเกตโดยตรง เช่น การนับเงินสด เป็นต้น ขณะที่ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ทางอ้อม คือ การตรวจสอบปัจจัยนำเข้าแบบจำลอง สูตร หรือการใช้เทคนิคอื่น และคำนวณผลลัพธ์อีกครั้งด้วยระเบียบวิธีที่เหมือนกัน เช่น การพิสูจน์มูลค่าตามบัญชีของสินค้าคงเหลือด้วยการตรวจสอบปัจจัยนำเข้า (ปริมาณและต้นทุน) และคำนวณสินค้าคงเหลือปลายงวดอีกครั้งด้วยข้อสมมติการหมุนเวียนต้นทุนวิธีเดียวกัน (เช่น ใช้วิธีเข้าก่อนออกก่อน เป็นต้น) (3) ความทันเวลา คือ ข้อมูลเกี่ยวกับกิจการที่เสนอรายงานจะมีประโยชน์มากขึ้นหากข้อมูลนั้นพร้อมให้ผู้ตัดสินใจทันเวลาที่ข้อมูลสามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ โดยทั่วไป ข้อมูลยิ่งย้อนอดีตนานขึ้น ข้อมูลยิ่งมีประโยชน์น้อยลง แต่ข้อมูลบางอย่างอาจยังถือว่าทันเวลาไปเป็นระยะเวลานานหลังสิ้นรอบระยะเวลารายงาน ด้วยเหตุผลเช่น ผู้ใช้บางรายอาจจำเป็นต้องระบุและประเมินแนวโน้มต่างๆ และ (4) ความสามารถเข้าใจได้ คือ ข้อมูลเกี่ยวกับกิจการที่เสนอรายงานจะมีประโยชน์มากขึ้นหากข้อมูลนั้นสามารถจัดประเภท กำหนดลักษณะ และนำเสนอข้อมูลอย่างชัดเจนและการกระชับทำให้ข้อมูลนั้นสามารถเป็นที่เข้าใจได้ในบางกรณี ปรากฏการณ์เชิงเศรษฐกิจบางอย่างนั้นมีความซับซ้อนและไม่สามารถทำให้ง่ายต่อความเข้าใจ การไม่รวมข้อมูลเกี่ยวกับปรากฏการณ์เชิงเศรษฐกิจนั้นในรายงานทางการเงินอาจทำให้ข้อมูลในรายงานทางการเงินง่ายต่อความเข้าใจ แต่รายงานทางการเงินนั้นจะไม่สมบูรณ์และอาจเป็นไปได้ที่จะทำให้เกิดความเข้าใจผิด

จากลักษณะเชิงคุณภาพเสริมข้างต้น การใช้ลักษณะเชิงคุณภาพเสริมต้องมีการนำมาใช้ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ อย่างไรก็ตาม ลักษณะเชิงคุณภาพเสริมไม่ว่าแต่ละลักษณะหรือเป็นกลุ่มไม่สามารถทำให้ข้อมูลมีประโยชน์ หากข้อมูลนั้นไม่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือไม่เป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม

4. ข้อจำกัดด้านต้นทุนต่อการรายงานทางการเงินที่มีประโยชน์

ต้นทุนเป็นข้อจำกัดเสมอของข้อมูลที่สามารถแสดงด้วยการรายงานทางการเงิน การรายงานข้อมูลทางการเงินมีต้นทุนและประเด็นสำคัญ คือ ต้นทุนนั้นต้องคุ้มกับประโยชน์ของการรายงานข้อมูลนั้น ต้นทุนและประโยชน์ที่ต้องนำมาพิจารณามีหลายประเภท รวมทั้งการประเมินต้นทุนและประโยชน์ของการรายงานข้อมูลทางการเงินรายการใดรายการหนึ่งโดยมีผู้ประเมินหลายคนจะได้ผลการประเมินที่แตกต่างกัน เนื่องจากเป็นดุลยพินิจของแต่ละบุคคล

5. องค์ประกอบของงบการเงิน

องค์ประกอบของงบการเงิน หมายถึง ประเภทของรายการในงบการเงิน ซึ่งงบการเงินแสดงถึงผลกระทบทางการเงินของรายการและเหตุการณ์อื่นโดยการจัดประเภทรายการและเหตุการณ์อื่นตามลักษณะเชิงเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถแบ่งองค์ประกอบของงบการเงินออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ดังนี้

5.1 องค์ประกอบซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการวัดฐานะการเงิน สำหรับองค์ประกอบประเภทนี้เป็นองค์ประกอบที่อยู่ในงบแสดงฐานะการเงิน ได้แก่

5.1.1 สินทรัพย์ หมายถึง ทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของกิจการ ทรัพยากรดังกล่าวเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีตซึ่งกิจการคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากทรัพยากรนั้นในอนาคต ไม่ว่าทรัพยากรนั้นจะถือเป็นสินทรัพย์ที่มีตัวตนหรือไม่ก็ตาม ตัวอย่างเช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร ตัวเงินรับ ลูกหนี้การค้า สินค้าคงเหลือ ดอกเบี้ยค้างรับ เงินให้กู้ยืมระยะสั้น ค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า ที่ดิน อาคาร เครื่องจักร อุปกรณ์สำนักงาน ลิขสิทธิ์ และสิทธิบัตร เป็นต้น

5.1.2 หนี้สิน หมายถึง ภาระผูกพันในปัจจุบันของกิจการ ซึ่งเป็นผลมาจากเหตุการณ์ในอดีต โดยการชำระภาระผูกพันนั้นคาดว่าจะส่งผลให้กิจการสูญเสียทรัพยากรที่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ ตัวอย่างเช่น เงินเบิกเกินบัญชี เจ้าหนี้การค้า เงินปันผลค้างจ่าย ตัวเงินจ่าย ค่าเช่ารับล่วงหน้า ดอกเบี้ยค้างจ่าย ภาษีเงินได้ค้างจ่าย และเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน เป็นต้น

5.1.3 ส่วนของเจ้าของ หมายถึง ส่วนได้เสียคงเหลือในสินทรัพย์ของกิจการหลังจากหักหนี้สินทั้งสิ้นออกแล้ว ตัวอย่างเช่น ทุนสามัญ กำไรสะสม และเงินปันผลจ่าย เป็นต้น

5.2 องค์ประกอบซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการวัดผลการดำเนินงาน สำหรับองค์ประกอบประเภทนี้เป็นองค์ประกอบที่อยู่ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ได้แก่

5.2.1 รายได้ หมายถึง การเพิ่มขึ้นของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในรอบระยะเวลาบัญชีในรูปกระแสเข้าหรือการเพิ่มค่าของสินทรัพย์ หรือการลดลงของหนี้สิน อันส่งผลให้ส่วนของเจ้าของเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ไม่รวมถึงเงินทุนที่ได้รับจากผู้มีส่วนร่วมในส่วนของเจ้าของ ตัวอย่างเช่น รายได้จากการขายสินค้า รายได้จากการให้บริการ ค่าเช่ารับ ดอกเบี้ยรับ และผลกำไรจากการจำหน่ายที่ดิน เป็นต้น

5.2.2 ค่าใช้จ่าย หมายถึง การลดลงของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในรอบระยะเวลาบัญชีในรูปกระแสออกหรือการลดค่าของสินทรัพย์ หรือการเพิ่มขึ้นของหนี้สิน อันส่งผลให้ส่วนของเจ้าของลดลง ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการแบ่งปันให้กับผู้มีส่วนร่วมในส่วนของเจ้าของ ตัวอย่างเช่น ต้นทุนสินค้าที่ขาย เงินเดือนกรรมการ ผู้จัดการ ค่านายหน้าพนักงานขาย ค่าโฆษณา ค่าเช่าอาคารสำนักงาน ผลขาดทุนจากการจำหน่ายอุปกรณ์สำนักงาน ดอกเบี้ยจ่าย และค่าเบี้ยประกันภัย เป็นต้น

6. การรับรู้รายการขององค์ประกอบของงบการเงิน

การรับรู้รายการ หมายถึง การรวมรายการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของงบแสดงฐานะการเงินหรืองบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ หากรายการนั้นเป็นไปตามค่านิยมขององค์ประกอบและเข้าเกณฑ์การรับรู้รายการ คือ ความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะได้รับหรือสูญเสียประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจากรายการดังกล่าว และรายการดังกล่าวมีราคาทุนหรือมูลค่าที่สามารถวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ รวมทั้งการรับรู้รายการ คือ การแสดงรายการในงบแสดงฐานะการเงินหรืองบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จด้วยข้อความและจำนวนเงิน พร้อมกับรวมจำนวนเงินนั้นในยอดรวมของงบแสดงฐานะการเงินหรืองบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จดังกล่าว การที่กิจการมิได้รับรู้รายการในงบแสดงฐานะการเงินหรืองบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จทั้งที่เข้าเกณฑ์การรับรู้รายการถือเป็นข้อผิดพลาดที่ไม่อาจแก้ไขได้ด้วยการเปิดเผยนโยบายการบัญชีที่ใช้หรือการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินหรือคำอธิบายเพิ่มเติม ตัวอย่างเช่น เมื่อกิจการสั่งซื้อสินค้า โดยมีความตั้งใจจะซื้อสินค้านั้นเป็นเงินเชื่อ แต่ในขณะนั้นกิจการยังมิได้รับสินค้าจากผู้ขาย ในกรณีนี้กิจการยังไม่ต้องบันทึกบัญชีแต่อย่างใด เนื่องจากรายการข้างต้นนี้ไม่เข้าข่ายตามค่านิยมขององค์ประกอบงบการเงินทั้งในส่วนของสินทรัพย์และหนี้สิน กล่าวคือ รายการดังกล่าวไม่ได้ทำให้กิจการได้รับทรัพยากรที่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ (สินค้าคงเหลือ)

เพิ่มขึ้น และในขณะเดียวกันภาระผูกพันในปัจจุบัน (เจ้าหนี้การค้า) ของกิจการก็ไม่ได้เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน เป็นต้น (ภาคภูมิ วณิชธนานนท์, 2557, หน้า 1-14)

7. การวัดมูลค่าขององค์ประกอบงบการเงิน

การวัดมูลค่า คือ กระบวนการกำหนดจำนวนที่เป็นตัวเงินเพื่อรับรู้องค์ประกอบของงบการเงินในงบแสดงฐานะการเงินหรืองบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ การวัดมูลค่าจะเกี่ยวข้องกับการเลือกใช้เกณฑ์การวัดมูลค่า ทั้งนี้ กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558) ได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดมูลค่าขององค์ประกอบงบการเงินไว้ในย่อหน้าที่ 4.55 ดังนี้

7.1 ราคาทุนเดิม หมายถึง การบันทึกสินทรัพย์ด้วยจำนวนเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดที่จ่ายหรือด้วยมูลค่ายุติธรรมของสิ่งทีนำไปแลกสินทรัพย์ ณ เวลาที่ได้มาซึ่งสินทรัพย์นั้นและการบันทึกหนี้สินด้วยจำนวนเงินที่ได้รับจากการก่อภาระผูกพันหรือในบางสถานการณ์ (เช่น ภาษีเงินได้) ด้วยจำนวนเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดที่คาดว่าจะต้องจ่ายเพื่อชำระหนี้สินที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการ

7.2 ราคาทุนปัจจุบัน หมายถึง การแสดงสินทรัพย์ด้วยจำนวนเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดที่ต้องจ่ายในขณะนั้นเพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์ชนิดเดียวกันหรือสินทรัพย์ที่เท่าเทียมกัน และการแสดงหนี้สินด้วยจำนวนเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดที่ต้องใช้ชำระภาระผูกพันในขณะนั้นโดยไม่ต้องคิดลด

7.3 มูลค่าที่จะได้รับ (จ่าย) หมายถึง การแสดงสินทรัพย์ด้วยจำนวนเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดที่จะได้มาในขณะนั้นหากกิจการขายสินทรัพย์โดยเป็นไปตามขั้นตอนปกติในการจำหน่ายสินทรัพย์ และการแสดงหนี้สินด้วยมูลค่าที่จะต้องจ่ายคืนหรือด้วยจำนวนเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดที่คาดว่าจะต้องจ่ายชำระหนี้สินที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติโดยไม่ต้องคิดลด

7.4 มูลค่าปัจจุบัน หมายถึง การแสดงสินทรัพย์ด้วยมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับสุทธิในอนาคตซึ่งคาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์นั้นในการดำเนินงานตามปกติของกิจการ และการแสดงหนี้สินด้วยมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดจ่ายสุทธิซึ่งคาดว่าจะต้องจ่ายชำระหนี้สินในการดำเนินงานตามปกติของกิจการ

8. แนวคิดเรื่องทุนและการรักษาระดับทุน

กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558) ย่อหน้าที่ 4.57 ระบุว่ากิจการส่วนใหญ่นำแนวคิดเรื่องทุนทางการเงินมาใช้ในการจัดทำงบการเงิน ซึ่งตามแนวคิดเรื่องทุนทางการเงิน (เช่น เงินที่ลงทุน หรืออำนาจซื้อที่ลงทุน) ทุนมีความหมายเดียวกับสินทรัพย์สุทธิหรือส่วนของเจ้าของ อีกแนวคิดหนึ่งซึ่งใช้ในการจัดทำงบการเงิน คือ ทุนทางกายภาพ เช่น ระดับความสามารถในการดำเนินงาน ตามแนวคิดเรื่องทุนทางกายภาพ ทุน หมายถึง กำลังการผลิตที่กิจการมีและสามารถผลิตได้จริง เช่น ผลผลิตต่อวัน โดยแนวคิดเรื่องทุนในย่อหน้าที่ 4.57 ทำให้เกิดแนวคิดการรักษาระดับทุน ดังต่อไปนี้

8.1 การรักษาระดับทุนทางการเงิน ตามแนวคิดนี้ กำไรเกิดขึ้นเมื่อจำนวนที่เป็นตัวเงินของสินทรัพย์สุทธิเมื่อสิ้นรอบระยะเวลาสูงกว่าจำนวนที่เป็นตัวเงินของสินทรัพย์สุทธิ เมื่อเริ่มรอบระยะเวลา ทั้งนี้ ไม่รวมการแบ่งปันส่วนทุนให้กับเจ้าของหรือเงินทุนที่รับจากเจ้าของในรอบระยะเวลาเดียวกัน การรักษาระดับทุนทางการเงินสามารถวัดค่าได้ในลักษณะของหน่วยเงินตามอำนาจซื้อเดิมหรือหน่วยเงินตามอำนาจซื้อคงที่

8.2 การรักษาระดับทุนทางกายภาพ ตามแนวคิดนี้ กำไรเกิดขึ้นเมื่อกำลังการผลิตหรือความสามารถในการดำเนินงานของกิจการ หรือทรัพยากรหรือเงินทุนที่จำเป็นในการบรรลุกำลังการผลิต เมื่อสิ้นรอบระยะเวลาสูงกว่าเมื่อเริ่มรอบระยะเวลา ทั้งนี้ ไม่รวมการแบ่งปันส่วนทุนให้กับเจ้าของหรือเงินทุนที่รับจากเจ้าของในรอบระยะเวลาเดียวกัน

จากแนวคิดเรื่องทุนและการรักษาระดับทุนทั้ง 2 แนวคิดข้างต้นนี้ เห็นได้ว่า กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558) ได้ให้ทางเลือกในการวัดทุนของกิจการระหว่างแนวคิดเกี่ยวกับการรักษาระดับทุนทางการเงินกับแนวคิดเกี่ยวกับการรักษาระดับทุนทางกายภาพ นอกจากนี้ กิจการยังสามารถเลือกใช้เกณฑ์ในการวัดมูลค่าองค์ประกอบของงบการเงินได้มากกว่าหนึ่งเกณฑ์ ดังนั้น ในการเลือกแนวคิดและเกณฑ์ที่ใช้สำหรับการจัดทำงบการเงิน ฝ่ายบริหารของกิจการต้องพิจารณาถึงความสมมูลระหว่างความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและความเชื่อถือได้ กรอบแนวคิดนี้สามารถประยุกต์ใช้กับรูปแบบทางการบัญชีหลายรูปแบบ และสามารถถือเป็นแนวทางในการจัดทำและนำเสนองบการเงินตามรูปแบบทางการบัญชีที่เลือกใช้

1.11 หลักความเป็นหน่วยงานทางการบัญชี (The accounting entity concept)

ในการจัดทำงบการเงินภายใต้หลักการบัญชีต้องยึดหลักความเป็นหน่วยงานทางบัญชีเป็นสำคัญ กล่าวคือ ในการบันทึกบัญชี นักบัญชีจะต้องบันทึกรายการค้าของกิจการแยกออกจากรายการค้าของผู้เป็นเจ้าของและแยกออกจากกิจการอื่น ทั้งนี้เพื่อให้การให้งบการเงินของกิจการที่จัดทำขึ้นนั้นสามารถวัดผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของแต่ละกิจการได้อย่างถูกต้องสมควร ตัวอย่างเช่น นางสาวมณฑา มีการดำเนินธุรกิจหลายกิจการ ได้แก่ ร้านเสริมสวย ร้านจำหน่ายเสื้อผ้า และร้านจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้า ดังนั้น ในการบันทึกบัญชีและการจัดทำงบการเงิน นักบัญชีจะต้องบันทึกบัญชีและจัดทำงบการเงินสำหรับรายการค้าของแต่ละกิจการรวมทั้งรายการค้าส่วนตัวของนางสาวมณฑา ออกจากกัน เนื่องจากตามหลักการบัญชีจะถือว่าร้านเสริมสวย ร้านจำหน่ายเสื้อผ้า ร้านจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้า และนางสาวมณฑา เป็นหน่วยงานทางบัญชีที่แยกออกจากกัน นั่นหมายความว่า นักบัญชีจะต้องไม่นำสินทรัพย์ หนี้สิน ทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย ของแต่ละหน่วยงานทางบัญชีมาบันทึกบัญชีในสมุดบัญชีเดียวกันนั่นเอง (ภาคภูมิ วณิชธนานนท์, 2557, หน้า 1-17 – 1-18)

1.12 งบการเงินฉบับสมบูรณ์ (Complete set of financial statement)

สภาวิชาชีพบัญชี ได้ระบุส่วนประกอบของงบการเงินไว้ในมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2559) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน ในย่อหน้าที่ 10 ระบุว่า งบการเงินฉบับสมบูรณ์ มีส่วนประกอบดังต่อไปนี้ (ภาคภูมิ วณิชธนานนท์, 2557, หน้า 1-18 – 1-19)

1. งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันสิ้นงวด เป็นรายงานทางการเงินที่แสดงฐานะการเงินของกิจการ ณ วันสิ้นงวด เพื่อแสดงให้เห็นให้ผู้ใช้งบการเงินทราบถึงรายละเอียดเกี่ยวกับสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของ สำหรับกิจการซึ่งสามารถสรุปในรูปของสมการได้ ดังนี้

$$\text{สินทรัพย์} = \text{หนี้สิน} + \text{ส่วนของเจ้าของ}$$

2. งบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสำหรับงวด เป็นรายการทางการเงินที่แสดงผลการดำเนินงานของกิจการสำหรับช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งกำไร (ขาดทุน) ของกิจการจะเท่ากับผลต่างระหว่างรายได้กับค่าใช้จ่าย ขณะที่กำไร (ขาดทุน) เบ็ดเสร็จรวม เท่ากับ กำไร (ขาดทุน) บวกกับกำไร (ขาดทุน) เบ็ดเสร็จอื่น ดังจะเห็นได้จากสมการดังต่อไปนี้

$$\text{กำไร (ขาดทุน)} = \text{รายได้} - \text{ค่าใช้จ่าย}$$

กำไร (ขาดทุน) เบ็ดเสร็จรวม	=	กำไร (ขาดทุน) + กำไร (ขาดทุน) เบ็ดเสร็จอื่น
----------------------------	---	---

ทั้งนี้ สภาวิชาชีพบัญชี ได้ให้คำนิยามของกำไร (ขาดทุน) เบ็ดเสร็จอื่น คือ รายการรายได้และค่าใช้จ่าย (รวมถึงการปรับปรุงการจัดประเภทรายการใหม่) โดยมาตรฐานการรายงานทางการเงินไม่รับรู้รายการนั้นในกำไรหรือขาดทุน เช่น ส่วนเกินทุนจากการตราตราสินทรัพย์ ผลกำไร (ขาดทุน) จากการวัดมูลค่าสินทรัพย์ทางการเงินเพื่อขาย เป็นต้น

กิจการอาจใช้ชื่ออื่นสำหรับงบการเงิน นอกเหนือจากที่ระบุในมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2559) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน ในย่อหน้าที่ 10 ตัวอย่างเช่น กิจการอาจใช้ชื่อ “งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ” แทน “งบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น”

กิจการอาจแสดงงบเดียวถ้ารวมงบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น หรือแสดงกำไรหรือขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นแยกออกเป็นสองส่วน โดยต้องนำเสนอส่วนของกำไรหรือขาดทุนก่อนและตามด้วยส่วนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น กิจการอาจแสดงส่วนของกำไรหรือขาดทุนไว้ในงบกำไรขาดทุนที่แสดงแยกต่างหาก โดยหากเป็นเช่นนั้น งบกำไรขาดทุนที่แสดงแยกต่างหากต้องแสดงแสดงทันทีก่อนที่นำเสนอกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ซึ่งต้องตั้งต้นด้วยกำไรหรือขาดทุน

3. งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นสำหรับงวด เป็นรายงานทางการเงินที่แสดงการเคลื่อนไหวของจำนวนเงินในส่วนของผู้ถือหุ้นที่เกิดขึ้นสำหรับช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

4. งบกระแสเงินสดสำหรับงวด เป็นรายงานทางการเงินที่แสดงให้เห็นถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดสำหรับกิจการผ่านกิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมลงทุน และกิจกรรมจัดหาเงิน ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเพื่อแสดงว่ากิจการมีกระแสเงินสดรับและกระแสเงินสดจ่ายในแต่ละกิจกรรมเป็นอย่างไร ซึ่งผลต่างระหว่างกระแสเงินสดรับกับกระแสเงินสดจ่าย คือ เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดของกิจการที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงนั่นเอง

5. หมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งประกอบด้วย นโยบายการบัญชีที่สำคัญและข้อมูลที่ให้คำอธิบายอื่น ถือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของงบการเงินเนื่องจากในส่วนนี้จะทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถทราบนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้ในการจัดทำงบการเงินตลอดจนข้อมูลเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจสำหรับผู้ใช้งบการเงิน ตัวอย่างเช่น วิธีการคิดค่าเสื่อมราคาที่ใช้ในการเลือกใช้ กรณีที่กิจการนำที่ดินไปเป็นหลักประกันในการกู้ยืมเงินสถาบันการเงิน และหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เป็นต้น

6. งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันต้นงวดของงวดที่นำมาเปรียบเทียบกับงวดแรกสุดเมื่อกิจการได้นำนโยบายการบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติย้อนหลังหรือการปรับปรุงงบการเงินย้อนหลัง หรือเมื่อกิจการมีการจัดประเภทรายการใหม่ในงบการเงิน กล่าวคือ เมื่อกิจการนำนโยบายการบัญชีใหม่มาปรับปรุงย้อนหลังหรือแก้ไขงบการเงินย้อนหลังตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง “นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด” หรือเมื่อกิจการได้จัดประเภทรายการในงบการเงินใหม่ กิจการต้องนำเสนอแสดงฐานะการเงิน ณ วันต้นงวดของงวดที่เปรียบเทียบกับล่าสุดในงบการเงินฉบับสมบูรณ์ เพื่อให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์งบการเงินของกิจการ

นอกจากนี้ มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2559) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน ในย่อหน้าที่ 11 ระบุว่า กิจการต้องนำเสนองบการเงินทั้งหมดในงบการเงินฉบับสมบูรณ์ โดยให้ความสำคัญอย่างเท่าเทียมกัน

1.13 การกำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน

ตามที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้ออกประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2554 ลงวันที่ 28 กันยายน 2554 โดยยกเลิกประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2552 ลงวันที่ 30 มกราคม 2552 และกำหนดให้งบการเงินของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องมีรายการย่อ ซึ่งประกอบด้วย ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ต้องมีรายการย่อตามแบบ 1 บริษัทจำกัด ต้องมีรายการย่อตามแบบ 2 บริษัทมหาชนจำกัด ต้องมีรายการย่อตามแบบ 3 นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ ต้องมีรายการย่อตามแบบ 4 และกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร ต้องมีรายการย่อตามแบบ 5

เพื่อให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีเข้าใจถึงแนวคิดในการกำหนดรูปแบบและความหมายของรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน รวมทั้งเพื่อให้การจัดทำงบการเงินมีมาตรฐานเดียวกัน กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจึงขอชี้แจงดังต่อไปนี้

1. การกำหนดความหมายและรูปแบบของรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน

1.1 ความหมายของศัพท์ที่มีความหมายเฉพาะตามประกาศฉบับนี้

กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Non-Publicly Accountable Entities: NPAEs) หมายถึงกิจการที่ไม่เข้าลักษณะ ดังต่อไปนี้

1.1.1 กิจการที่มีตราสารทุนหรือตราสารหนี้ของกิจการ ซึ่งมีการซื้อขายต่อประชาชน ไม่ว่าจะในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศหรือต่างประเทศ หรือการซื้อขายนอกตลาดหลักทรัพย์ (Over the Counter) รวมทั้งตลาดในท้องถิ่นและในภูมิภาคหรือกิจการที่นำส่งหรืออยู่ในกระบวนการของการนำส่งงบการเงินของกิจการให้แก่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์หรือหน่วยงานกำกับดูแลอื่นเพื่อวัตถุประสงค์ในการออกขายหลักทรัพย์ใดๆ ต่อประชาชน

1.1.2 กิจการที่ดำเนินธุรกิจหลักในการดูแลสินทรัพย์ของกลุ่มบุคคลภายนอกในวงกว้าง เช่น สถาบันการเงิน บริษัทประกันชีวิต บริษัทประกันวินาศภัย บริษัทหลักทรัพย์ กองทุนรวม ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เป็นต้น

1.1.3 บริษัทมหาชนจำกัด ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด

1.1.4 กิจการอื่นที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนดเพิ่มเติม

1.2 การกำหนดรูปแบบรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน

1.2.1 รูปแบบรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงินของบริษัทมหาชนจำกัด (แบบ 3) กำหนดขึ้นโดยอ้างอิงมาจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่สภาวิชาชีพบัญชีประกาศกำหนดตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (International Financial Reporting Standards: IFRSs)

1.2.2 รูปแบบรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงินของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน (แบบ 1) บริษัทจำกัด (แบบ 2) นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ (แบบ 4) และกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร (แบบ 5) กำหนดขึ้นโดยอ้างอิงมาจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (TFRS for Non-Publicly Accountable Entities: TFRS for NPAEs) ที่สภาวิชาชีพบัญชีประกาศกำหนด

1.3 การกำหนดความหมายของรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน

ความหมายของรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงินที่แนบท้ายคำชี้แจงฉบับนี้ จะอธิบายเฉพาะค่านิยามของแต่ละรายการเท่านั้น สำหรับการรับรู้รายการ และการวัดมูลค่า ให้กิจการถือปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง

2. การจัดทำงบการเงิน

2.1 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีที่ต้องจัดทำงบการเงินตามประกาศฉบับนี้ ได้แก่

2.1.1 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องจัดทำงบการเงินและต้องนำเสนองบการเงินต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ได้แก่ ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร

2.2.2 นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ คือ นิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทยและเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทยในทุกกรณี ไม่ว่าจะประกอบธุรกิจโดยได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวหรือไม่ก็ตาม โดยครอบคลุมถึงสำนักงานผู้แทนของนิติบุคคลต่างประเทศในธุรกิจการค้าระหว่างประเทศและสำนักงานภูมิภาคของบริษัทข้ามชาติด้วย

2.2.3 การกำหนดรายการย่อของงบการเงินตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ซึ่งเป็นการกำหนดรายการย่อของงบการเงินสำหรับธุรกิจโดยทั่วไปเท่านั้น สำหรับธุรกิจที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายเฉพาะ เช่น สถาบันการเงิน บริษัทประกันภัย บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทบริหารหลักทรัพย์ บริษัทโฮลดิ้งที่เป็นบริษัทแม่ของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ให้ใช้รายการย่อตามที่กำหนดในกฎหมายเฉพาะนั้นๆ

2.2 หลักการจัดทำงบการเงิน

2.2.1 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีแต่ละประเภทต้องจัดทำงบการเงิน ดังนี้

แบบ/ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี	งบแสดงฐานะการเงิน	งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ	งบกำไรขาดทุน	งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น	งบกระแสเงินสด	งบการเงินรวม	หมายเหตุประกอบงบการเงิน	งบการเงินเปรียบเทียบกับปีก่อน
1. ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน	✓	-	✓	-	-	-	✓	✓
2. บริษัทจำกัด	✓	-	✓	✓	-	-	✓	✓
3. บริษัทมหาชนจำกัด	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓
4. นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ	✓	-	✓	✓	-	-	✓	✓
5. กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร	✓	-	✓	✓	-	-	✓	✓

2.2.2 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีที่เป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร ที่เข้าเงื่อนไขเป็นกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะหรือเข้าเงื่อนไขเป็นกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะแต่มีความประสงค์จะจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่สภาวิชาชีพบัญชีประกาศกำหนดโดยอ้างอิงมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS) ให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีดังกล่าวจัดทำงบการเงินโดยนำรูปแบบรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงินของบริษัทมหาชนจำกัด (แบบ 3) มาใช้ โดยปรับปรุงรายการที่เกี่ยวข้องกับส่วนของผู้ถือหุ้นให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงตามกฎหมายและข้อกำหนดของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

2.2.3 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีเลือกแสดงงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จแบบใดแบบหนึ่งตามข้อ 5 ของประกาศฉบับนี้ หรือเลือกแสดงงบกำไรขาดทุนแบบใดแบบหนึ่งตามข้อ 6 ของประกาศฉบับนี้ ผู้มีหน้าที่จัดทำ

บัญชีควรถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอเพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบ อย่างไรก็ตาม หากผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีมีการเปลี่ยนแปลงแบบที่เลือกไว้ให้กิจการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง และให้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินด้วย

2.2.4 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีที่เป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ ตามข้อ 2.1 (2) เมื่อจัดทำรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงินตามแบบ 4 ในรายการทุนขั้นต่ำตามกฎหมายแยกตามประเภทธุรกิจ ให้แยกทุนขั้นต่ำตามกฎหมายที่ได้รับจากสำนักงานใหญ่ตามประเภทธุรกิจนั้น โดยอาจแสดงรายละเอียดแต่ละประเภทในงบการเงิน หรืออาจแสดงยอดรวมไว้ในงบการเงินแล้วเปิดเผยรายละเอียดแยกตามประเภทธุรกิจไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินก็ได้

กรณีที่เป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหลายประเภท เช่น ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจบริการเป็นสำนักงานผู้แทน และได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจบริการเป็นสำนักงานสาขาเพื่อประกอบธุรกิจบริการให้คำปรึกษาด้วย ให้จัดทำงบการเงินฉบับเดียวในภาพรวมโดยถือเป็นหนึ่งหน่วยธุรกิจ

2.2.5 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีที่มีฐานะเป็นคนต่างด้าวและได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวให้เปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมในหมายเหตุประกอบงบการเงินเกี่ยวกับรายการดังต่อไปนี้ด้วย (ก) ลักษณะการประกอบธุรกิจ และรายการทุนขั้นต่ำตามกฎหมายแยกตามประเภทธุรกิจที่ได้รับใบอนุญาต และ (ข) รายได้และค่าใช้จ่ายแยกตามประเภทธุรกิจที่ได้รับใบอนุญาต

2.2.6 กรณีที่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจัดทำงบการเงินตามแบบ 3 และได้แนบนโยบายการบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติย้อนหลัง หรือการปรับปรุงการบัญชีย้อนหลัง หรือเมื่อกิจการมีการจัดประเภทรายการในงบการเงินใหม่ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องนำเสนองบแสดงฐานะการเงิน ณ วันต้นงวดของงวดที่นำมาเปรียบเทียบกับที่ใกล้เคียงที่สุดด้วย

สำหรับการเงินซึ่งมีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2554 และเป็นรอบระยะเวลาบัญชีแรกที่กิจการถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน ถือเป็นการแนบนโยบายการบัญชีมาปรับปรุงย้อนหลัง หรือจัดประเภทรายการในงบการเงินใหม่ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีสามารถเลือกที่จะแสดงฐานะการเงินเพียงสองงบ โดยไม่แสดงงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันต้นงวดของงวดที่นำมาเปรียบเทียบ

2.2.7 สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีแรกที่จัดทำงบการเงินตามประกาศฉบับนี้ หรือกรณีที่มีการแปรสภาพกิจการระหว่างปี งบการเงินของรอบระยะเวลาบัญชีก่อนที่จะนำมาเปรียบเทียบอาจมีการจัดประเภทรายการหรือมีรูปแบบที่แตกต่างจากประกาศฉบับนี้ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีควรจัดประเภทรายการหรือรูปแบบที่จะนำมาเปรียบเทียบให้สอดคล้องกับประกาศฉบับนี้ด้วย เว้นแต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถทำได้

กรณีที่มีการแปรสภาพกิจการในระหว่างปี การจัดทำงบการเงินให้ถือว่าผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีมีรอบระยะเวลาบัญชีต่อเนื่องกัน ตัวอย่างเช่น ห้างหุ้นส่วนจำกัดปิดบัญชีตามปีปฏิทิน และห้างหุ้นส่วนดังกล่าวได้แปรสภาพจากห้างหุ้นส่วนจำกัดเป็นบริษัทจำกัด เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2554 ดังนั้น รอบระยะเวลาบัญชีแรกภายหลังการแปรสภาพเป็นบริษัทจำกัด คือ 1 มกราคม 2554 สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2554 โดยผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีควรเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการแปรสภาพกิจการในหมายเหตุประกอบงบการเงินด้วย

2.2.8 การจัดประเภทรายการในงบการเงิน ให้พิจารณาดังนี้ (1) ให้พิจารณาลักษณะการดำเนินงานของธุรกิจ และมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ รวมทั้งคำนึงถึงนโยบายการกำกับดูแลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ (2) ให้พิจารณาเนื้อหาเชิงเศรษฐกิจมากกว่ารูปแบบทางกฎหมาย

เช่น หุ้นบุริมสิทธิซึ่งให้สิทธิผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีที่ออกหุ้นในการบังคับไถ่ถอนด้วยจำนวนเงินที่แน่นอนหรือที่สามารถทราบได้ ณ วันที่กำหนดไว้หรือวันที่ทราบได้ หรือหุ้นบุริมสิทธิซึ่งให้สิทธิแก่ผู้ถือหุ้นในการเรียกร้องให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีไถ่ถอนหุ้นในหรือหลังวันที่ที่กำหนดไว้ด้วยจำนวนเงินที่แน่นอนหรือที่สามารถทราบได้ หุ้นบุริมสิทธินั้นต้องจัดประเภทเป็นหนี้สินในงบแสดงฐานะการเงิน เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้สอดคล้องตามข้อเท็จจริงและมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องด้วย

2.2.9 รูปแบบรายการย่อเป็นเพียงแนวทางที่กำหนดให้แสดงรายการแยกแต่ละบรรทัดพร้อมจำนวนเงิน หากผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีไม่มีรายการตามที่แบบรายการย่อกำหนดไว้ก็ไม่จำเป็นต้องแสดงรายการดังกล่าวไว้ในงบการเงิน เช่น งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ หากผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีไม่มีรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นก็ไม่จำเป็นต้องแสดงรายการดังกล่าว โดยให้แสดงรายการกำไร (ขาดทุน) เบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี ต่อจากรายการกำไร (ขาดทุน) สำหรับปี และงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น ถ้าในระหว่างปีมีการเปลี่ยนแปลงเฉพาะกำไร (ขาดทุน) สำหรับปีเท่านั้น ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในรายการอื่นก็ให้แสดงเฉพาะการเปลี่ยนแปลงในกำไร (ขาดทุน) สำหรับปีเท่านั้น เป็นต้น

2.2.10 กรณีที่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีมีรายการนอกเหนือจากรูปแบบรายการย่อที่กำหนดไว้ให้แสดงรายการนั้นได้ตามความจำเป็นและเหมาะสมแก่กรณี เช่น แบบรายการย่อกำหนดให้แสดงรายการย่อไว้เพียงรายการเดียว ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจะแสดงรายละเอียดภายใต้รายการนั้นก็ได้ แต่ต้องแสดงรายการให้ถูกต้องตามประเภทและลักษณะของสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ รายได้หรือค่าใช้จ่าย เป็นต้น

กรณีที่มาตรฐานการรายงานทางการเงินกำหนดให้มีรายการนอกเหนือจากรายการที่กำหนดในประกาศฉบับนี้ ให้แสดงรายการนั้นเพิ่มเติมตามที่มาตรฐานการรายงานทางการเงินกำหนด

2.2.11 การแสดงรายการส่วนเกิน (ต่ำกว่า) มูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ หรือส่วนเกิน (ต่ำกว่า) มูลค่าหุ้นสามัญ หากมีทั้งส่วนเกินและส่วนต่ำของหุ้นทุนประเภทเดียวกันและมีเนื้อหาเศรษฐกิจเดียวกันสามารถนำมาหักกลบและแสดงเป็นมูลค่าสุทธิได้ เช่น ส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้นสามัญสามารถหักกลบกับส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญได้ แต่ไม่ให้หักกลบส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้นสามัญกับส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ เนื่องจากเป็นหุ้นคนละประเภทและมีสิทธิตามกฎหมายที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ การหักกลบดังกล่าวเป็นเพียงการนำเสนอข้อมูลในงบการเงินเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ในการบันทึกรายการบัญชีจะต้องแยกบันทึกรายการส่วนเกินมูลค่าหุ้น และส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้นของทั้งหุ้นบุริมสิทธิและหุ้นสามัญเป็นแต่ละบัญชีแยกจากกัน

รายการส่วนเกินมูลค่าหุ้น ต้องเป็นเงินหรือสิ่งตอบแทนที่ได้รับจากการขายหุ้นที่สูงกว่ามูลค่าที่ตราไว้ตามที่จดทะเบียนหรือที่ได้มาจากการลดทุนจดทะเบียนในส่วนที่ได้มีการชำระเงินจากผู้ถือหุ้นแล้วและมีได้คืนกลับให้ผู้ถือหุ้น

2.2.12 การกำหนดหน่วยจำนวนเงินบาท อาจแสดงเป็นหน่วยของหลักพัน หลักหมื่น หลักแสน หลักล้านได้ตามความเหมาะสม แต่ต้องระบุหน่วยของหลักที่ใช้ไว้ในงบการเงิน

2.2.13 หมายเลขกำกับรายการที่ปรากฏในงบการเงินมิใช่เพื่อความสะดวกในการอ้างอิงเท่านั้น ในการจัดทำงบการเงินไม่ต้องแสดงหมายเลขดังกล่าว

2.2.14 รายการย่อของงบการเงินที่กำหนดไว้ในประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2554 ลงวันที่ 28 กันยายน 2554 มีความหมายโดยย่อตามที่ได้แนบท้ายคำชี้แจงนี้

1.14 รายการย่อของบริษัทจำกัด ตามที่กำหนดในแบบ 2

งบการเงินของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีดังต่อไปนี้ ต้องมีรายการย่อตามที่กำหนดในแบบที่แนบท้ายประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2554 สำหรับส่วนนี้จะใช้รายการย่อของบริษัทจำกัด ตามที่กำหนดในแบบ 2 เป็นตัวอย่าง ดังนี้

งบการเงิน ของบริษัทจำกัด

1. งบแสดงฐานะการเงิน

	หน่วย:บาท	
	หมายเหตุ	
สินทรัพย์	25X1	25X0
1. สินทรัพย์หมุนเวียน		
1.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด		
1.2 เงินลงทุนชั่วคราว		
1.3 ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น		
1.4 เงินให้กู้ยืมระยะสั้น		
1.5 สินค้าคงเหลือ		
1.6 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น		
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		
2. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
2.1 เงินลงทุนเพื่อขาย		
2.2 เงินลงทุนในบริษัทร่วม		
2.3 เงินลงทุนในบริษัทย่อย		
2.4 เงินลงทุนในการร่วมค้า		
2.5 เงินลงทุนระยะยาวอื่น		
2.6 เงินให้กู้ยืมระยะยาว		
2.7 อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน		
2.8 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย		
2.9 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์		
2.10 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน		
2.11 สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี*		
2.12 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น		
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		

	หน่วย:บาท	
หมายเหตุ	25X1	25X0
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		
3. หนี้สินหมุนเวียน		
3.1	เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	
3.2	เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	
3.3	ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	
3.4	เงินกู้ยืมระยะสั้น	
3.5	ภาษีเงินได้ค้างจ่าย	
3.6	ประมาณการหนี้สินระยะสั้น	
3.7	หนี้สินหมุนเวียนอื่น	
	รวมหนี้สินหมุนเวียน	
4. หนี้สินไม่หมุนเวียน		
4.1	เงินกู้ยืมระยะยาว	
4.2	หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี*	
4.3	ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	
4.4	ประมาณการหนี้สินระยะยาว	
4.5	หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	
	รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	
	รวมหนี้สิน	
5. ส่วนของผู้ถือหุ้น		
5.1	ทุนเรือนหุ้น	
5.1.1	ทุนจดทะเบียน	
5.1.1.1	หุ้นบุริมสิทธิ	
5.1.1.2	หุ้นสามัญ	
5.1.2	ทุนที่ชำระแล้ว	
5.1.2.1	หุ้นบุริมสิทธิ	
5.1.2.2	หุ้นสามัญ	
5.2	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	
5.2.1	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ	
5.2.2	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	
5.3	กำไร (ขาดทุน) สะสม	
5.3.1	จัดสรรแล้ว	
5.3.1.1	ทุนสำรองตามกฎหมาย	
5.3.1.2	อื่นๆ	
5.3.2	ยังไม่ได้จัดสรร	
5.4	องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	
	รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	
	รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	

2.1 งบกำไรขาดทุน จำแนกค่าใช้จ่ายตามลักษณะของค่าใช้จ่าย

	หมายเหตุ	หน่วย:บาท	
		25X1	25X0
1. รายได้จากการขายหรือการให้บริการ			
2. รายได้อื่น			
รวมรายได้			
3. การเปลี่ยนแปลงของสินค้าสำเร็จรูปและงานระหว่างทำ			
4. งานที่ทำโดยกิจการและบันทึกเป็นสินทรัพย์			
5. วัตถุดิบและวัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป			
6. ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงาน			
7. ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย			
8. ค่าใช้จ่ายอื่น			
รวมค่าใช้จ่าย			
9. กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้			
10. ต้นทุนทางการเงิน			
11. กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้			
12. ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้			
13. กำไร (ขาดทุน) สุทธิ			

2.2 งบกำไรขาดทุน จำแนกค่าใช้จ่ายตามหน้าที่ – ชั้นเดียว

	หมายเหตุ	หน่วย:บาท	
		25X1	25X0
1. รายได้			
1.1 รายได้จากการขายหรือการให้บริการ			
1.2 รายได้อื่น			
รวมรายได้			
2. ค่าใช้จ่าย			
2.1 ต้นทุนขายหรือต้นทุนการให้บริการ			
2.2 ค่าใช้จ่ายในการขาย			
2.3 ค่าใช้จ่ายในการบริหาร			
2.4 ค่าใช้จ่ายอื่น			
รวมค่าใช้จ่าย			
3. กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้			
4. ต้นทุนทางการเงิน			
5. กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้			
6. ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้			
7. กำไร (ขาดทุน) สุทธิ			

2.3 งบกำไรขาดทุน จำแนกค่าใช้จ่ายตามหน้าที่ – หลายชั้น

	หน่วย:บาท	
	หมายเหตุ	
1. รายได้จากการขายหรือการให้บริการ	25X1	25X0
2. ต้นทุนขายหรือต้นทุนการให้บริการ		
3. กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น		
4. รายได้อื่น		
5. กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่าย		
6. ค่าใช้จ่ายในการขาย		
7. ค่าใช้จ่ายในการบริหาร		
8. ค่าใช้จ่ายอื่น		
9. รวมค่าใช้จ่าย		
10. กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		
11. ต้นทุนทางการเงิน		
12. กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		
13. ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		
14. กำไร (ขาดทุน) สุทธิ		

3. จบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น

หน่วย: บาท

	หมายเหตุ	ทุนที่ชำระแล้ว	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	กำไร (ขาดทุน) สะสม	องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	รวม
1. ยอดคงเหลือ ณ ต้นปี 25X0						
2. ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี*						
3. ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดทางการบัญชี*						
4. ยอดคงเหลือที่ปรับปรุงแล้ว						
5. การเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น สำหรับปี 25X0						
5.1 การเพิ่ม (ลด) ทุนสามัญ						
5.2 การเพิ่ม (ลด) ทุนบริมสิทธิ						
5.3 กำไร (ขาดทุน) สุทธิ 25X0						
5.4 เงินปันผล						
5.5 องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น:						
5.5.1 ผลต่างของอัตราแลกเปลี่ยนจากการแปลงค่าทางการเงิน						
5.5.2 ผลกำไร (ขาดทุน) จากการวัดมูลค่าเงินลงทุนเพื่อขาย						
5.5.3 ผลกำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงอื่น						
6. ยอดคงเหลือ ณ สิ้นปี 25X0						
7. ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี**						
8. ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดทางการบัญชี**						
9. ยอดคงเหลือที่ปรับปรุงแล้ว						
10. การเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น สำหรับปี 25X1						
10.1 การเพิ่ม (ลด) ทุนสามัญ						
10.2 การเพิ่ม (ลด) ทุนบริมสิทธิ						
10.3 กำไร (ขาดทุน) สุทธิ 25X1						
10.4 เงินปันผล						
10.5 องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น:						
10.5.1 ผลต่างของอัตราแลกเปลี่ยนจากการแปลงค่าทางการเงิน						
10.5.2 ผลกำไร (ขาดทุน) จากการวัดมูลค่าเงินลงทุนเพื่อขาย						
10.5.3 ผลกำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงอื่น						
11. ยอดคงเหลือ ณ สิ้นปี 25X1						

* ผลกระทบสะสมที่เกิดขึ้นจากการปรับงบการเงินย้อนหลัง

** กรณีที่ไม่สามารถปรับข้อมูลย้อนหลังได้ตามรายการที่ 2 หรือ 3

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

หมายเหตุประกอบงบการเงินต้องจัดทำให้สอดคล้องกับมาตรฐานรายงานทางการเงิน สำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (NPAE) โดยมี 2 ส่วนคือ

1. สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ
2. ข้อมูลเพิ่มเติมอื่น

1.15 ความหมายของรายการย่อในงบการเงินของบริษัทจำกัด

งบแสดงฐานะการเงิน

สินทรัพย์

1. สินทรัพย์หมุนเวียน (Current assets)

1.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด (Cash and cash equivalents)

เงินสด หมายถึง เงินสดในมือและเงินฝากธนาคารทุกประเภท แต่ไม่รวมเงินฝากประเภทที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนด เช่น

1.1.1 ธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่กิจการมีอยู่ รวมทั้งเงินสดย่อย ธนาณัติ ตัวแลกเงินไปรษณีย์

1.1.2 เงินฝากธนาคารกระแสรายวันและออมทรัพย์ ทั้งนี้ไม่รวมเงินฝากธนาคารประเภทจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลา (เงินฝากประจำ) รวมทั้งบัตรเงินฝากที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่นซึ่งกำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 1.2 และ 2.5 แล้ว

1.1.3 เช็กที่ถึงกำหนดชำระแต่ยังมิได้นำฝาก เช็กเดินทาง ดราฟต์ของธนาคาร

รายการเทียบเท่าเงินสด หมายถึง เงินลงทุนชั่วคราวที่มีสภาพคล่องสูง ซึ่งพร้อมที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสดในจำนวนที่ทราบได้และมีความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าน้อย หรือไม่มีความสำคัญ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง

1.2 เงินลงทุนชั่วคราว (Temporary investments)

เงินลงทุนชั่วคราว หมายถึง เงินลงทุนที่กิจการตั้งใจจะถือไว้ไม่เกิน 1 ปี เงินลงทุนชั่วคราวรวมถึงหลักทรัพย์เพื่อค้าหลักทรัพย์เพื่อขาย เงินลงทุนทั่วไป และตราสารหนี้ที่จะครบกำหนดภายใน 1 ปี ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง

1.3 ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น (Trade and other receivables)

ลูกหนี้ หมายถึง เงินที่ลูกค้านำมาชำระค่าสินค้าหรือบริการที่กิจการได้ขายหรือให้บริการตามปกติ และลูกหนี้ตามตั๋วเงินรับอันเกิดจากค่าสินค้าหรือบริการดังกล่าว

ลูกหนี้อื่น หมายถึง ลูกหนี้อื่นที่ไม่ใช่ลูกหนี้การค้า เช่น ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า รายได้ค้างรับ เงินทดรอง เป็นต้น

1.4 เงินให้กู้ยืมระยะสั้น (Short-term loans)

เงินให้กู้ยืมระยะสั้น หมายถึง เงินให้กู้ยืมระยะสั้นรวมทั้งลูกหนี้ในลักษณะอื่นใด ซึ่งจัดเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนนอกเหนือจากลูกหนี้การค้าที่เกิดจากการขายสินค้าหรือบริการและลูกหนี้อื่นซึ่งกำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 1.3

1.5 สินค้าคงเหลือ (Inventories)

สินค้าคงเหลือ หมายถึง สินค้าสำเร็จรูป งานหรือสินค้าระหว่างทำ วัตถุดิบและวัสดุที่ใช้ในการผลิต เพื่อขายหรือให้บริการตามปกติของกิจการ

1.6 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น (Other current assets)

สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น หมายถึง สินทรัพย์หมุนเวียนอื่นใด นอกเหนือจากที่กำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 1.1 ถึง 1.5 ทั้งนี้หากรายการใดมีสาระสำคัญให้แยกแสดงออกมาต่างหาก

2. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (Non-current assets)

2.1 เงินลงทุนเพื่อขาย (Available-for-sale investments)

เงินลงทุนเพื่อขาย หมายถึง เงินลงทุนในตราสารหนี้ทุกชนิดหรือตราสารทุนในความต้องการของตลาด ซึ่งไม่ถือเป็นหลักทรัพย์เพื่อค้า และในขณะเดียวกันไม่ถือเป็นตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด หรือเงินลงทุนในบริษัทร่วม เงินลงทุนในบริษัทย่อย หรือเงินลงทุนในบริษัทร่วมค้า ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง

2.2 เงินลงทุนในบริษัทร่วม (Investments in associates)

เงินลงทุนในบริษัทร่วม หมายถึง เงินลงทุนในกิจการอื่นซึ่งกิจการมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญในกิจการนั้น ทั้งนี้ความหมายของการมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง

2.3 เงินลงทุนในบริษัทย่อย (Investments in subsidiaries)

เงินลงทุนในบริษัทย่อย หมายถึง เงินลงทุนในกิจการอื่นมีอำนาจการควบคุมกิจการนั้น ทั้งนี้ความหมายของการควบคุมให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง

2.4 เงินลงทุนในการร่วมค้า (Investments in joint ventures)

เงินลงทุนในการร่วมค้า หมายถึง เงินลงทุนเพื่อการประกอบกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจของบุคคลหรือกิจการตั้งแต่สองรายขึ้นไป โดยมีการควบคุมร่วมกันตามที่ตกลงไว้ในสัญญา ทั้งนี้ความหมายของการควบคุมร่วมกันให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง

2.5 เงินลงทุนระยะยาวอื่น (Other long-term investments)

เงินลงทุนระยะยาวอื่น หมายถึง เงินลงทุนระยะยาวในกิจการอื่น นอกจากที่กำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 2.1 ถึง 2.4

2.6 เงินให้กู้ยืมระยะยาว (Long-term loans)

เงินให้กู้ยืมระยะยาว หมายถึง เงินให้กู้ยืมระยะยาว รวมทั้งลูกหนี้ในลักษณะอื่นใดซึ่งจัดเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

2.7 อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน (Investment property)

อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน หมายถึง อสังหาริมทรัพย์ (ที่ดิน หรืออาคาร หรือส่วนของอาคาร (ส่วนควบอาคาร) หรือทั้งที่ดินและอาคารที่ถือครองโดยเจ้าของหรือโดยผู้เช่าภายใต้สัญญาเช่าการเงิน) เพื่อหาประโยชน์จากรายได้ค่าเช่า หรือจากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าของสินทรัพย์ หรือทั้งสองอย่าง ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง

2.8 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย (Non-current assets classified as held for sale)

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย หมายถึง สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่กิจการมีวัตถุประสงค์ที่จะถือไว้เพื่อขาย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง

2.9 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (Property, plant and equipment)

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ หมายถึง สินทรัพย์ที่มีตัวตนที่กิจการมีไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการผลิต เพื่อใช้ในการจำหน่ายสินค้าหรือให้บริการ เพื่อให้เช่าหรือเพื่อใช้ในการบริหารงาน โดยกิจการคาดว่าจะใช้ประโยชน์มากกว่าหนึ่งรอบระยะเวลารายงาน

2.10 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน (Intangible assets)

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน หมายถึง สินทรัพย์ที่ไม่เป็นตัวเงินที่สามารถระบุได้และไม่มีกายภาพตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงิน เช่น ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร สัมปทาน เป็นต้น

2.11 สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี (Deferred tax assets)

สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี หมายถึง จำนวนภาษีเงินได้ที่กิจการคาดว่าจะได้รับคืนในอนาคต ซึ่งเกิดจาก

- (1) ผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษี
- (2) ขาดทุนทางภาษีที่ยังไม่ได้ใช้ยกไป
- (3) เครดิตภาษีที่ยังไม่ได้ใช้ยกไป

ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง

2.12 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น (Other non-current assets)

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น หมายถึง สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่นใด นอกจากที่กำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 2.1 ถึง 2.11 ทั้งนี้หากรายการใดมีสาระสำคัญให้แยกแสดงออกมาต่างหาก

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

3. หนี้สินหมุนเวียน (Current liabilities)

3.1 เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน (Bank overdrafts and short-term borrowings from financial institutions)

เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน หมายถึง เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร หนี้สินที่เกิดขึ้นจากการกู้ยืมระยะสั้นจากธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินอื่น รวมทั้งการขายหรือขายช่วงลดตัวเงินกับสถาบันการเงิน ซึ่งจัดเป็นหนี้สินหมุนเวียน

3.2 เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น (Trade and other payables)

เจ้าหนี้การค้า หมายถึง เงินที่กิจการค้างชำระค่าสินค้าหรือบริการที่ซื้อมาเพื่อขายหรือเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าหรือให้บริการตามปกติ และตัวเงินจ่ายที่กิจการออกให้เพื่อชำระค่าสินค้าหรือบริการดังกล่าว

เจ้าหนี้อื่น หมายถึง เจ้าหนี้อื่นที่มีใช้เจ้าหนี้การค้า เช่น ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย รายได้รับล่วงหน้า เป็นต้น

3.3 ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี (Current portion of long-term liabilities)

ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี หมายถึง หนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระคืนภายในหนึ่งปีนับจากวันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

3.4 เงินกู้ยืมระยะสั้น (Short-term borrowings)

เงินกู้ยืมระยะสั้น หมายถึง เงินกู้ยืมระยะสั้น รวมถึงหนี้สินในลักษณะอื่นใด นอกจากหนี้สินที่เกิดจากการซื้อสินค้าหรือบริการและเจ้าหนี้อื่น ซึ่งกำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 3.2

3.5 ภาษีเงินได้ค้างจ่าย (Current income tax payable)

ภาษีเงินได้ค้างจ่าย หมายถึง ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลค้างจ่าย

3.6 ประมาณการหนี้สินระยะสั้น (Short-term provisions)

ประมาณการหนี้สินระยะสั้น หมายถึง หนี้สินที่คาดว่าจะถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปีนับจากวันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน และมีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับจังหวะเวลาหรือจำนวนที่จะต้องจ่ายชำระ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง

3.7 หนี้สินหมุนเวียนอื่น (Other current liabilities)

หนี้สินหมุนเวียนอื่น หมายถึง หนี้สินหมุนเวียนอื่นใด นอกจากที่กำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 3.1 ถึง 3.6 ทั้งนี้ หากรายการใดมีสาระสำคัญให้แสดงแยกออกมาต่างหาก

4. หนี้สินไม่หมุนเวียน (Non-current liabilities)

4.1 เงินกู้ยืมระยะยาว (Long-term borrowings)

เงินกู้ยืมระยะยาว หมายถึง เงินกู้ยืมระยะยาวรวมทั้งหนี้สินในลักษณะอื่นใดซึ่งถึงกำหนดชำระคืนเกินกว่าหนึ่งปีนับจากวันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

4.2 หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี (Deferred tax liabilities)

หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี หมายถึง จำนวนภาษีเงินได้ที่กิจการต้องจ่ายในอนาคตซึ่งเกิดจากผลแตกต่างชั่วคราวที่ต้องเสียภาษี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง

4.3 ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน (Employee benefit obligations)

ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน หมายถึง หนี้สินตามโครงการผลประโยชน์พนักงาน ตามที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์พนักงาน หรือประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์พนักงานตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

4.4 ประมาณการหนี้สินระยะยาว (Long-term provisions)

ประมาณการหนี้สินระยะยาว หมายถึง หนี้สินที่ถึงกำหนดชำระคืนเกินกว่าหนึ่งปีนับจากวันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน และมีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับจังหวะเวลาหรือจำนวนที่จะต้องจ่ายชำระ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง

4.5 หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น (Other non-current liabilities)

หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น หมายถึง หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่นนอกจากที่กำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 4.1 ถึง 4.4 ทั้งนี้ หากรายการใดมีสาระสำคัญให้แยกแสดงออกต่างหาก

5. ส่วนของผู้ถือหุ้น (Shareholder's equity)

5.1 ทุนเรือนหุ้น (Share capital)

5.1.1 ทุนจดทะเบียน (Authorised share capital)

ทุนจดทะเบียน หมายถึง ทุนของกิจการที่จดทะเบียนตามกฎหมาย ให้แสดงชนิดของหุ้น จำนวนหุ้น และมูลค่าที่ตราไว้ตามที่จดทะเบียนแต่ละชนิด ดังนี้

5.1.1.1 หุ้นบุริมสิทธิ (Preference shares)

5.1.1.2 หุ้นสามัญ (Ordinary shares)

5.1.2 ทุนที่ชำระแล้ว (Paid-up share capital)

ทุนที่ชำระแล้ว หมายถึง จำนวนหุ้นและมูลค่าหุ้นที่ได้ชำระแล้ว ให้แสดงเป็นหุ้นแต่ละชนิด ดังนี้

5.1.2.1 หุ้นบุริมสิทธิ (Preference shares)

5.1.2.2 หุ้นสามัญ (Ordinary shares)

5.2 ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (Share premium account)

5.2.1 ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ (Share premium account-Preference shares)

ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ หมายถึง เงินหรือมูลค่าของสิ่งตอบแทนที่ได้รับจากการขายหุ้นบุริมสิทธิที่ส่วนที่สูงกว่ามูลค่าที่ตราไว้ตามที่จดทะเบียนของหุ้นบุริมสิทธิ

5.2.2 ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (Share premium account-Ordinary shares)

ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ หมายถึง เงินหรือมูลค่าของสิ่งตอบแทนที่ได้รับจากการขายหุ้นสามัญที่ส่วนที่สูงกว่ามูลค่าที่ตราไว้ตามที่จดทะเบียนของหุ้นสามัญ

5.3 กำไร (ขาดทุน) สะสม (Retained earnings)

5.3.1 จัดสรรแล้ว (Appropriated)

5.3.1.1 ทนสำรองตามกฎหมาย (Legal reserve)

ทนสำรองตามกฎหมาย หมายถึง ทนสำรองที่กักไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

5.3.1.2 อื่นๆ (Others)

อื่นๆ หมายถึง จำนวนที่จัดสรรจากกำไรสะสมเพื่อการใดๆ นอกจากการจัดสรรเพื่อเป็นทุนสำรองตามกฎหมายที่ได้แสดงไว้ในรายการที่ 5.3.1.1 ทั้งนี้ ให้แสดงเป็นแต่ละประเภท เช่น กำไรสะสมที่จัดสรรไว้เพื่อเป็นทุนขั้นต่ำตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว กำไรสะสมที่จัดสรรไว้เพื่อเป็นสำรองสำหรับการรักษาระดับเงินปันผล กำไรสะสมที่จัดสรรไว้เพื่อเป็นสำรองสำหรับการขยายกิจการหรือตามเงื่อนไขของภาระผูกพัน เป็นต้น

5.3.2 ยังไม่ได้จัดสรร (Unappropriated)

ยังไม่ได้จัดสรร หมายถึง กำไร (ขาดทุน) สะสมเมื่อสิ้นรอบระยะเวลารายงานที่คงเหลือหลังจากการจัดสรรแล้วตามรายการที่ 5.3.1 ในกรณีที่ยอดดุลสุทธิเป็นผลขาดทุนสะสม ให้แสดงจำนวนเงินไว้ในเครื่องหมายวงเล็บและเรียกเป็น “ขาดทุนสะสม”

5.4 องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น (Other components of shareholder's equity)

องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น หมายถึง ยอดรวมของผลสะสมเมื่อสิ้นรอบระยะเวลารายงานของ (1) ผลต่างของอัตราแลกเปลี่ยนเงินจากการแปลงค่างบการเงิน และ (2) ผลกำไร (ขาดทุน) จากการวัดมูลค่าเงินลงทุนเพื่อขาย และ (3) ผลกำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงอื่นตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องหากรายการใดมีสาระสำคัญให้แยกแสดงออกมาต่างหาก

งบกำไรขาดทุน จำแนกค่าใช้จ่ายตามลักษณะของค่าใช้จ่าย

1. รายได้จากการขายหรือการให้บริการ (Revenue from sales or revenue from rendering services)

รายได้จากการขายหรือการให้บริการ หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการขายสินค้า สิทธิ หรือบริการ ซึ่งเป็นธุรกิจหลักของกิจการเพื่อแลกเปลี่ยนกับเงินสด สิทธิเรียกร้องให้ชำระเงิน หรือสิ่งอื่นที่มีมูลค่าคิดเป็นเงินได้ ทั้งนี้ให้แยกแสดงเป็นรายได้หลักแต่ละประเภท เช่น รายได้จากการขายสินค้า รายได้จากการให้บริการ เป็นต้น

2. รายได้อื่น (Other income)

รายได้อื่น หมายถึง รายได้จากการดำเนินงานนอกจากที่กำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 1 รวมถึงผลกำไรอื่น เช่น ผลกำไรจากการขายเงินลงทุน ผลกำไรจากการขายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ เป็นต้น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง และหากรายการใดมีสาระสำคัญให้แยกแสดงออกมาต่างหาก

3. การเปลี่ยนแปลงของสินค้าสำเร็จรูปและงานระหว่างทำ (Changes in inventories of finished goods and work in progress)

การเปลี่ยนแปลงของสินค้าสำเร็จรูปและงานระหว่างทำ หมายถึง ผลต่างของมูลค่าสินค้าสำเร็จรูปและงานระหว่างทำ ณ วันต้นรอบระยะเวลารายงานและสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

4. งานที่ทำโดยกิจการและบันทึกเป็นสินทรัพย์ (Work performed by the entity and capitalised)

งานที่ทำโดยกิจการและบันทึกเป็นสินทรัพย์ หมายถึง มูลค่าของงานที่กิจการได้ทำขึ้นระหว่างงวด และได้ถือเป็นสินทรัพย์ของกิจการ

5. วัตถุดิบและวัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป (Raw materials and consumables used)

วัตถุดิบและวัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป หมายถึง มูลค่าตามบัญชีของส่วนผสมหรือส่วนประกอบอันสำคัญที่ใช้ในการทำหรือผลิตสินค้าสำเร็จรูป

6. ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงาน (Employee benefits expense)

ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงาน หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับพนักงาน เช่น เงินเดือนและค่าแรง เงินประกันสังคม เงินสวัสดิการ และผลประโยชน์อื่นๆ ของพนักงานตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

7. ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย (Depreciation and amortization expense)

ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย หมายถึง การปันส่วนจำนวนที่คิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์อย่างมีระบบตลอดอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์นั้น ในกรณีเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนให้ใช้คำว่า “ค่าตัดจำหน่าย” แทนคำว่า “ค่าเสื่อมราคา” ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง

8. ค่าใช้จ่ายอื่น (Other expenses)

ค่าใช้จ่ายอื่น หมายถึง ค่าใช้จ่ายนอกจากที่กำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 5 ถึง 7 10 และ 12 รวมถึงผลขาดทุนอื่น เช่น ผลขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุน ผลขาดทุนจากการจำหน่ายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ผลขาดทุนจากการหยุดงานของพนักงาน เป็นต้น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง และหากรายการใดมีสาระสำคัญให้แสดงแยกออกมาต่างหาก

9. กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ (Profit (loss) before finance costs and income tax expenses)

กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ หมายถึง ยอดรวมรายได้หักด้วยยอดรวมค่าใช้จ่าย แต่ก่อนหักต้นทุนทางการเงินและก่อนหักค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ หากมีผลขาดทุนให้แสดงจำนวนเงินไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ

10. ต้นทุนทางการเงิน (Finance costs)

ต้นทุนทางการเงิน หมายถึง ค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการก่อหนี้สินของกิจการ เช่น ดอกเบี้ยเงินกู้ ค่าธรรมเนียมธนาคารที่เกิดจากการกู้ยืมเงิน ดอกเบี้ยที่เกิดจากสัญญาเช่าการเงิน เป็นต้น

11. กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ (Profit (loss) before income tax expense)

กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ หมายถึง กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ หักด้วย ต้นทุนทางการเงิน หากมีผลขาดทุนให้แสดงจำนวนเงินไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ

12. ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ (Income tax expense)

ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ หมายถึง ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ที่คำนวณขึ้นตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ทั้งนี้ หากกิจการประสงค์จะเลือกรับรู้ค่าใช้จ่าย (รายได้) ภาษีเงินได้ ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่อง ภาษีเงินได้ ให้ใช้ชื่อรายการว่า “ค่าใช้จ่าย (รายได้) ภาษีเงินได้”

13. กำไร (ขาดทุน) สุทธิ (Net Profit (loss))

กำไร (ขาดทุน) สุทธิ หมายถึง กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ หักด้วย ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ หากมีผลขาดทุนสุทธิให้แสดงจำนวนเงินไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ

งบกำไรขาดทุน จำแนกค่าใช้จ่ายตามหน้าที่ – แบบขั้นเดียว

1. รายได้ (Revenue)

1.1 รายได้จากการขายหรือการให้บริการ (Revenue from sales or revenue from rendering services)

รายได้จากการขายหรือการให้บริการ หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการขายสินค้า สิทธิ หรือบริการ ซึ่งเป็นธุรกิจหลักของกิจการเพื่อแลกเปลี่ยนกับเงินสด สิทธิเรียกร้องให้ชำระเงิน หรือสิ่งอื่นที่มีมูลค่าคิดเป็นเงินได้ ทั้งนี้ให้แยกแสดงเป็นรายได้หลักแต่ละประเภท เช่น รายได้จากการขายสินค้า รายได้จากการให้บริการ เป็นต้น

1.2 รายได้อื่น (Other income)

รายได้อื่น หมายถึง รายได้จากการดำเนินงานนอกจากที่กำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 1.1 รวมถึงผลกำไรอื่น เช่น ผลกำไรจากการขายเงินลงทุน ผลกำไรจากการขายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ เป็นต้น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง และหากรายการใดมีสาระสำคัญให้แยกแสดงออกมาต่างหาก

2. ค่าใช้จ่าย (Expenses)

2.1 ต้นทุนขายหรือต้นทุนการให้บริการ (Cost of sales or cost of rendering services)

ต้นทุนขายหรือต้นทุนการให้บริการ หมายถึง ต้นทุนของสินค้า สิทธิ หรือบริการที่ขาย รวมถึงราคาซื้อต้นทุนการผลิต และค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่จ่ายไปเพื่อให้สินค้าอยู่ในสถานที่และสภาพพร้อมที่จะขายโดยแยกแสดงเป็นต้นทุนตามประเภทของธุรกิจหลักของกิจการตามที่ได้แสดงไว้ในรายการที่ 1.1 เช่น ต้นทุนของสินค้าที่ขาย ต้นทุนของการให้บริการ เป็นต้น

2.2 ค่าใช้จ่ายในการขาย (Selling expenses)

ค่าใช้จ่ายในการขาย หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากการขาย

2.3 ค่าใช้จ่ายในการบริหาร (Administrative expenses)

ค่าใช้จ่ายในการบริหาร หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั่วไปที่เกิดขึ้นในการบริหารกิจการอันเป็นส่วนรวม

2.4 ค่าใช้จ่ายอื่น (Other expenses)

ค่าใช้จ่ายอื่น หมายถึง ค่าใช้จ่ายนอกจากที่กำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 2.1 ถึง 2.3 4 และ 6 รวมถึงผลขาดทุนอื่น เช่น ผลขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุน ผลขาดทุนจากการจำหน่ายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ผลขาดทุนจากการหยุดงานของพนักงาน เป็นต้น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง และหากรายการใดมีสาระสำคัญให้แยกแสดงออกมาต่างหาก

3. กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ (Profit (loss) before finance costs and income tax expenses)

กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ หมายถึง ยอดรวมรายได้หักด้วยยอดรวมค่าใช้จ่าย แต่ก่อนหักต้นทุนทางการเงินและก่อนหักค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ หากมีผลขาดทุนให้แสดงจำนวนเงินไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ

4. ต้นทุนทางการเงิน (Finance costs)

ต้นทุนทางการเงิน หมายถึง ค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการก่อหนี้สินของกิจการ เช่น ดอกเบี้ยเงินกู้ ค่าธรรมเนียมธนาคารที่เกิดจากการกู้ยืมเงิน ดอกเบี้ยที่เกิดจากสัญญาเช่าการเงิน เป็นต้น

5. กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ (Profit (loss) before income tax expense)

กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ หมายถึง กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ หักด้วย ต้นทุนทางการเงิน หากมีผลขาดทุนให้แสดงจำนวนเงินไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ

6. ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ (Income tax expense)

ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ หมายถึง ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ที่คำนวณขึ้นตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ทั้งนี้ หากกิจการประสงค์จะเลือกรับรู้ค่าใช้จ่าย (รายได้) ภาษีเงินได้ ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่อง ภาษีเงินได้ ให้ใช้ชื่อรายการว่า “ค่าใช้จ่าย (รายได้) ภาษีเงินได้”

7. กำไร (ขาดทุน) สุทธิ (Net Profit (loss))

กำไร (ขาดทุน) สุทธิ หมายถึง กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ หักด้วย ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ หากมีผลขาดทุนสุทธิให้แสดงจำนวนเงินไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ

งบกำไรขาดทุน จำแนกค่าใช้จ่ายตามหน้าที่ – แบบหลายชั้น**1. รายได้จากการขายหรือการให้บริการ (Revenue from sales or revenue from rendering services)**

รายได้จากการขายหรือการให้บริการ หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการขายสินค้า สิทธิ หรือบริการ ซึ่งเป็นธุรกิจหลักของกิจการเพื่อแลกเปลี่ยนกับเงินสด สิทธิเรียกร้องให้ชำระเงิน หรือสิ่งอื่นที่มีมูลค่าคิดเป็นเงินได้ ทั้งนี้ให้แยกแสดงเป็นรายได้หลักแต่ละประเภท เช่น รายได้จากการขายสินค้า รายได้จากการให้บริการ เป็นต้น

2. ต้นทุนขายหรือต้นทุนการให้บริการ (Cost of sales or cost of rendering services)

ต้นทุนขายหรือต้นทุนการให้บริการ หมายถึง ต้นทุนของสินค้า สิทธิ หรือบริการที่ขาย รวมถึงราคาซื้อ ต้นทุนการผลิต และค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่จ่ายไปเพื่อให้สินค้าอยู่ในสถานที่และสภาพพร้อมที่จะขายโดยแยกแสดงเป็นต้นทุนตามประเภทของธุรกิจหลักของกิจการตามที่ได้แสดงไว้ในรายการที่ 1 เช่น ต้นทุนของสินค้าที่ขาย ต้นทุนของการให้บริการ เป็นต้น

3. กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น (Gross profit (loss))

กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น หมายถึง ส่วนของรายได้จากการขายสินค้าหรือบริการที่สูงกว่าหรือต่ำกว่า ต้นทุนขายหรือต้นทุนของการให้บริการ ทั้งนี้ หากมีผลขาดทุนให้แสดงจำนวนเงินไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ

4. รายได้อื่น (Other income)

รายได้อื่น หมายถึง รายได้จากการดำเนินงานนอกจากที่กำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 1 รวมถึงผลกำไรอื่น เช่น ผลกำไรจากการขายเงินลงทุน ผลกำไรจากการขายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ เป็นต้น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง และหากรายการใดมีสาระสำคัญให้แยกแสดงออกมาต่างหาก

5. กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่าย

กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่าย หมายถึง กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้นรวมกับรายได้อื่น แต่ก่อนหักค่าใช้จ่าย หากมีผลขาดทุนให้แสดงจำนวนเงินไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ

6. ค่าใช้จ่ายในการขาย (Selling expenses)

ค่าใช้จ่ายในการขาย หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากการขาย

7. ค่าใช้จ่ายในการบริหาร (Administrative expenses)

ค่าใช้จ่ายในการบริหาร หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั่วไปที่เกิดขึ้นในการบริหารกิจการอันเป็นส่วนรวม

8. ค่าใช้จ่ายอื่น (Other expenses)

ค่าใช้จ่ายอื่น หมายถึง ค่าใช้จ่ายนอกจากที่กำหนดให้แสดงไว้ในรายการที่ 2 6 7 11 และ 13 รวมถึงผลขาดทุนอื่น เช่น ผลขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุน ผลขาดทุนจากการจำหน่ายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

ผลขาดทุนจากการหยุดงานของพนักงาน เป็นต้น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง และหากรายการใดมีสาระสำคัญให้แสดงแยกออกมาต่างหาก

9. รวมค่าใช้จ่าย (Total expenses)

รวมค่าใช้จ่าย หมายถึง ยอดรวมค่าใช้จ่ายในรายการที่ 6 รายการที่ 7 และรายการที่ 8

10. กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ (Profit (loss) before finance costs and income tax expenses)

กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ หมายถึง กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่าย หักด้วย รวมค่าใช้จ่าย หากมีผลขาดทุนให้แสดงจำนวนเงินไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ

11. ต้นทุนทางการเงิน (Finance costs)

ต้นทุนทางการเงิน หมายถึง ค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการก่อหนี้สินของกิจการ เช่น ดอกเบี้ยเงินกู้ ค่าธรรมเนียมธนาคารที่เกิดจากการกู้ยืมเงิน ดอกเบี้ยที่เกิดจากสัญญาเช่าการเงิน เป็นต้น

12. กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ (Profit (loss) before income tax expense)

กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ หมายถึง กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ หักด้วย ต้นทุนทางการเงิน หากมีผลขาดทุนให้แสดงจำนวนเงินไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ

13. ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ (Income tax expense)

ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ หมายถึง ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ที่คำนวณขึ้นตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ทั้งนี้ หากกิจการประสงค์จะเลือกรับรู้ค่าใช้จ่าย (รายได้) ภาษีเงินได้ ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่อง ภาษีเงินได้ ให้ใช้ชื่อรายการว่า “ค่าใช้จ่าย (รายได้) ภาษีเงินได้”

14. กำไร (ขาดทุน) สุทธิ (Net Profit (loss))

กำไร (ขาดทุน) สุทธิ หมายถึง กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ หักด้วย ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ หากมีผลขาดทุนสุทธิให้แสดงจำนวนเงินไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ

1.16 งบการเงินรูปแบบใหม่

กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้ออกประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2554 ลงวันที่ 28 กันยายน 2554 มีผลให้ยกเลิกประกาศกรมฉบับเดิม เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2552 เพื่อให้รูปแบบรายการย่อมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีที่มีการปรับปรุงและประกาศใช้ในปัจจุบัน โดยกำหนดให้ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร ที่มีรอบปีบัญชีเริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2554 เป็นต้นไป มีหน้าที่ต้องจัดทำงบการเงินรูปแบบใหม่ตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2554 โดยคณะกรรมการพิจารณาเสนอประเด็นสำคัญและประโยชน์ของรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงินตามประกาศฉบับนี้ดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

ประเด็นสำคัญของรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงินรูปแบบใหม่

ประเด็นสำคัญ	ประกาศรายการย่อฉบับเดิม	ประกาศรายการย่อฉบับใหม่
1. รูปแบบรายการย่อ	แบ่งเป็น 5 แบบ แบบ 1. ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน แบบ 2. บริษัทจำกัด แบบ 3. บริษัทมหาชนจำกัด แบบ 4. นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ แบบ 5. กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร	แบ่งเป็น 5 แบบเช่นเดียวกัน
2. มาตรฐานการบัญชีที่อ้างอิงในการกำหนดรูปแบบของงบการเงิน	งบการเงินทั้ง 5 แบบ กำหนดตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS)	แยกเป็น 2 ลักษณะคือ (1) งบการเงินบริษัทมหาชนจำกัด กำหนดตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS) (2) งบการเงินห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร กำหนดตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (NPAEs)
3. โครงสร้างงบการเงินที่ต้องจัดทำตามแบบ 1 ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน	(1) งบดุล (2) งบกำไรขาดทุน (3) หมายเหตุประกอบงบการเงิน	(1) งบแสดงฐานะการเงิน (2) งบกำไรขาดทุน (3) หมายเหตุประกอบงบการเงิน

ประเด็นสำคัญ	ประกาศรายการย่อฉบับเดิม	ประกาศรายการย่อฉบับใหม่
4. โครงสร้างงบการเงินที่ต้องจัดทำตามแบบ 2 บริษัท จำกัด แบบ 4 นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศและแบบ 5 กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร	(1) งบดุล (2) งบกำไรขาดทุน (3) งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นหรืองบแสดงการรับรู้รายได้และค่าใช้จ่าย (4) หมายเหตุประกอบงบการเงิน	(1) งบแสดงฐานะการเงิน (2) งบกำไรขาดทุน (3) งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น (4) หมายเหตุประกอบงบการเงิน
5. โครงสร้างงบการเงินที่ต้องจัดทำตามแบบ 3 บริษัทมหาชนจำกัด	(1) งบดุล (2) งบกำไรขาดทุน (3) งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นหรืองบแสดงการรับรู้รายได้และค่าใช้จ่าย (4) งบกระแสเงินสด (5) งบการเงินรวม (6) หมายเหตุประกอบงบการเงิน	(1) งบแสดงฐานะการเงิน (2) งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (3) งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น (4) งบกระแสเงินสด (5) งบการเงินรวม (6) หมายเหตุประกอบงบการเงิน
6. กิจการที่ต้องจัดทำงบการเงินตามแบบ 3 บริษัทมหาชนจำกัด	บริษัทมหาชนจำกัด	(1) บริษัทมหาชนจำกัดและกิจการที่มีลักษณะหรือสภาพธุรกิจเป็นกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (2) กิจการที่มีลักษณะหรือสภาพธุรกิจเป็นกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (IFRS for NPAs) สามารถเลือกจัดทำงบการเงินที่มีรายการย่อตามแบบที่กำหนดหรือจะจัดทำงบการเงินตามแบบ 3 ก็ได้ โดยปรับปรุงรายการที่เกี่ยวข้องกับส่วนของผู้ถือหุ้นให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงตามกฎหมายและข้อกำหนดของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

ประเด็นสำคัญ	ประกาศรายการย่อฉบับเดิม	ประกาศรายการย่อฉบับใหม่
7. ลักษณะของกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ	ไม่มี	กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ตาม TFRS for NPAs หมายถึง กิจการที่ไม่เข้าลักษณะดังต่อไปนี้ (1) กิจการที่มีตราสารทุนหรือตราสารหนี้ของกิจการ ซึ่งมีการซื้อขายต่อประชาชน ไม่ว่าจะในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศหรือต่างประเทศหรือการซื้อขายนอกตลาดหลักทรัพย์ (Over the Counter) รวมทั้งตลาดในท้องถิ่น และในภูมิภาคหรือกิจการที่นำส่งหรืออยู่ในกระบวนการของการนำส่งงบการเงินของกิจการให้แก่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือหน่วยงานกำกับดูแลอื่น เพื่อวัตถุประสงค์ในการออกขายหลักทรัพย์ใดๆ ต่อประชาชน (2) กิจการที่ดำเนินธุรกิจหลักในการดูแลสินทรัพย์ของกลุ่มบุคคลภายนอกในวงกว้าง เช่น สถาบันการเงิน บริษัทประกันชีวิต บริษัทประกันวินาศภัย บริษัทหลักทรัพย์ กองทุนรวม ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เป็นต้น (3) บริษัทมหาชนจำกัดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด (4) กิจการอื่นที่สภาวิชาชีพบัญชีจะกำหนดเพิ่มเติม

ประเด็นสำคัญ	ประกาศรายการย่อฉบับเดิม	ประกาศรายการย่อฉบับใหม่
8. แบบของงบกำไรขาดทุน	การจัดทำงบการเงินตามรายการย่อทั้ง 5 แบบ สามารถเลือกแสดงงบกำไรขาดทุนแบบใดแบบหนึ่งดังต่อไปนี้ (1) จำแนกค่าใช้จ่ายตามลักษณะของค่าใช้จ่าย (2) จำแนกค่าใช้จ่ายตามหน้าที่-แบบขั้นเดียว (3) จำแนกค่าใช้จ่ายตามหน้าที่-แบบหลายขั้น	การจัดทำงบการเงินตามรายการย่อแบบ 1 แบบ 2 แบบ 4 และแบบ 5 สามารถเลือกแสดงงบกำไรขาดทุนแบบใดแบบหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (1) จำแนกค่าใช้จ่ายตามลักษณะของค่าใช้จ่าย (2) จำแนกค่าใช้จ่ายตามหน้าที่-แบบขั้นเดียว (3) จำแนกค่าใช้จ่ายตามหน้าที่-แบบหลายขั้น
9. แบบของงบกำไรขาดทุนแบบเบ็ดเสร็จ	ไม่มี	การจัดทำงบการเงินตามรายการย่อแบบ 3 สามารถเลือกแสดงงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จแบบใดแบบหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (1) จำแนกค่าใช้จ่ายตามลักษณะของค่าใช้จ่ายแสดงแบบงบเดียว (2) จำแนกค่าใช้จ่ายตามลักษณะของค่าใช้จ่ายแสดงแบบสองงบ (3) จำแนกค่าใช้จ่ายตามหน้าที่-แบบขั้นเดียว แสดงแบบงบเดียว (4) จำแนกค่าใช้จ่ายตามหน้าที่-แบบขั้นเดียว แสดงแบบสองงบ (5) จำแนกค่าใช้จ่ายตามหน้าที่-แบบหลายขั้น แสดงแบบงบเดียว (6) จำแนกค่าใช้จ่ายตามหน้าที่-แบบหลายขั้น แสดงแบบสองงบ

ประเด็นสำคัญ	ประกาศรายการย่อฉบับเดิม	ประกาศรายการย่อฉบับใหม่
10. การจัดทำงบการเงินเปรียบเทียบกับปีก่อน	- การจัดทำงบการเงินตามแบบ 1 ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนได้รับยกเว้นไม่ต้องจัดทำงบการเงินเปรียบเทียบ - ในกรณีที่กิจการนำนโยบายการบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติย้อนหลัง หรือปรับงบการเงินย้อนหลัง หรือจัดประเภทรายการในงบการเงินใหม่ บริษัทมหาชนจำกัด แสดงงบดุลเปรียบเทียบ 2 ปี คือ งวดปีปัจจุบันกับงวดปีก่อน	- การจัดทำงบการเงินตามแบบ 1 กำหนดให้ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนต้องจัดทำงบการเงินเปรียบเทียบตามแบบที่กำหนด - ในกรณีที่กิจการนำนโยบายการบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติย้อนหลัง หรือปรับงบการเงินย้อนหลัง หรือจัดประเภทรายการในงบการเงินใหม่ บริษัทมหาชนจำกัด แสดงงบแสดงฐานะการเงินเปรียบเทียบ 3 ปี คือ งวดปีปัจจุบัน งวดปีก่อน และต้นงวดปีก่อน
11. การแสดงรายการในงบการเงิน	- กรณีกิจการไม่มีรายการตามแบบรายการย่อที่กำหนดไว้ไม่ต้องแสดงรายการย่อที่ไม่มีดังกล่าว หรือในกรณีที่มาตรฐานการรายงานทางการเงินกำหนดให้มีการแสดงรายการที่แตกต่างกันหรือนอกเหนือจากรายการที่กำหนดไว้ตามประกาศให้แสดงรายการเพิ่มเติมตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินกำหนด - การแสดงรายการในงบการเงินต้องแสดงเป็นหน่วยเงินบาท	ถือปฏิบัติเช่นเดียวกัน
12. รอบปีบัญชีที่มีผลบังคับ	รอบปีบัญชีเริ่มต้นในหรือหลัง 1 มกราคม 2552 หรือปฏิบัติก่อนรอบปีบัญชีที่บังคับก็ได้	รอบปีบัญชีเริ่มต้นในหรือหลัง 1 มกราคม 2554

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, (2554ก)

1.17 ประโยชน์ของรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงินรูปแบบใหม่

ประโยชน์ของรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงินรูปแบบใหม่ มีดังต่อไปนี้

1. อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้จัดทำงบการเงิน สามารถจัดทำงบการเงินได้ตรงตามข้อกำหนดของมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่มีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินของประเทศไทยได้มีการปรับปรุงใหม่หลายฉบับ โดยมีผลบังคับใช้ในปี 2554 เป็นต้นไป รวมถึงมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะที่ออกใหม่ และมีผลบังคับใช้ในปี 2554 ด้วย โดยประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้าดังกล่าวได้กำหนดรูปแบบงบการเงินให้สอดคล้องกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เปลี่ยนแปลงและออกใหม่แล้ว

2. ข้อมูลในงบกำไรขาดทุนได้จัดทำให้สอดคล้องกับหลักการของแม่บทการบัญชี (Accounting Framework) มากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น การนำการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการมาแสดงในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเพียงงบเดียว ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถวิเคราะห์ถึงความสามารถของกิจการในการก่อให้เกิดและการใช้ไปของกระแสเงินสดได้ดียิ่งขึ้น

3. ข้อมูลทางการเงินในงบการเงินรูปแบบใหม่ช่วยในการนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์และเปรียบเทียบได้ดีมากขึ้น ตัวอย่างเช่น ในกรณีที่มีการแก้ไขข้อผิดพลาดในงบการเงิน หรือมีการปรับงบการเงินย้อนหลัง จะมีการให้นำเสนองบแสดงฐานะการเงินสำหรับ 3 ปี ซึ่งจะช่วยในการเปรียบเทียบตัวเลขของงบการเงินหลังจากมีการแก้ไขข้อผิดพลาดและปรับงบการเงินย้อนหลัง สามารถนำมาวิเคราะห์ได้แม่นยำและเกิดประโยชน์เหมาะกับการนำไปใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจมากขึ้น

4. รายการย่อรูปแบบใหม่ได้จัดประเภทของรายการในสินทรัพย์และหนี้สิน และส่วนของเจ้าของของละเอียดมากขึ้น ซึ่งช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจรายการในงบการเงินและนำไปตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้น เช่น มีการแยกอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน หรือสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย ออกจากที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ทำให้ผู้ใช้งบการเงินไม่เข้าใจผิดในสาระสำคัญของรายการ

5. รายการย่อรูปแบบใหม่ได้จัดทำคำอธิบายรายการในงบการเงินให้ชัดเจน และเข้าใจง่ายขึ้น

6. งบการเงินรูปแบบใหม่สำหรับบริษัทมหาชน มีความสอดคล้องกับรูปแบบงบการเงินของสากลมากขึ้น เพิ่มโอกาสในการแข่งขันทางธุรกิจของบริษัทมหาชนเมื่อต้องมีการระดมทุนหรือการกู้เงินจากต่างประเทศ โดยตลาดทุนหรือตลาดตราสารหนี้ของต่างประเทศจะสามารถนำงบการเงินของบริษัทมหาชนจากประเทศไทย มาเปรียบเทียบกับบริษัทมหาชนจากประเทศอื่นได้เลย

1.18 สรุป

ข้อมูลทางการเงินบัญชีจะเป็นประโยชน์ก็ต่อเมื่อมีการนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจทางธุรกิจเพื่อการจัดสรรทรัพยากรที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้สภาพการณ์แข่งขันทางธุรกิจที่รุนแรงในปัจจุบัน กิจการจะดำเนินธุรกิจจนประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชี ซึ่งประกอบด้วย ความหมายของการบัญชี คือ การคัดเลือก การจดบันทึก การจำแนก การสรุปผล และการจัดทำรายงานทางการเงินโดยใช้หน่วยวัดเป็นเงินตรา รวมถึงการแปลความหมายของรายงานเกี่ยวกับการเงินดังกล่าวเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

ประเภทของการบัญชีสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ การบัญชีการเงิน เป็นการบัญชีที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ข้อมูลแก่บุคคลภายนอกกิจการ และการบัญชีบริหาร เป็นการบัญชีที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ข้อมูลเฉพาะบุคคลภายในกิจการเท่านั้น

ปัจจุบันการบัญชีมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากกิจการจะประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจได้นั้น หน่วยงานต่างๆ ที่อยู่ภายในกิจการจำเป็นต้องใช้ข้อมูลทางการเงินบัญชี นอกจากนี้ ข้อมูลทางการเงินบัญชียังสามารถให้ประโยชน์ในการตัดสินใจแก่ผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินบัญชีไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหาร นักลงทุน ผู้ให้สินเชื่อ ลูกค้า รวมทั้งบุคคลโดยทั่วไปอีกด้วย

เมื่อกิจการตัดสินใจจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรับผิดชอบต่อสังคมได้มีความหมายเกินกว่าข้อบังคับกฎหมาย โดยหมายถึงการกระทำโดยสมัครใจเพื่อทำให้กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับกิจการ (Stakeholder) พึงพอใจ ซึ่งกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับกิจการ ตัวอย่างเช่น ลูกค้า พนักงาน คู่ค้า ชุมชน ผู้ลงทุน/ผู้ถือหุ้น และกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสิทธิมนุษยชน เป็นต้น

หากแบ่งประเภทของธุรกิจโดยใช้ลักษณะกิจกรรมหลักของธุรกิจเป็นเกณฑ์ จะสามารถแบ่งประเภทธุรกิจออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ได้แก่ (1) ธุรกิจบริการ (2) ธุรกิจซื้อขายสินค้าหรือธุรกิจพาณิชย์กรรม และ (3) ธุรกิจผลิตสินค้าหรือธุรกิจผลิตรกรรม โดยมีรูปแบบของธุรกิจ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ได้แก่ (1) กิจการเจ้าของคนเดียว (2) ห้างหุ้นส่วน และ (3) บริษัทจำกัด และมีสถาบันที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีทั้งในประเทศและต่างประเทศมีอยู่หลายสถาบันเช่นกันซึ่งต่างก็มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับมาตรฐานวิชาชีพบัญชีให้เป็นที่ยอมรับต่อสาธารณชนโดยทั่วไป

ประเภทของนักบัญชีแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ นักบัญชีที่ทำหน้าที่ในองค์กรธุรกิจ นักบัญชีที่ทำหน้าที่ให้บริการแก่สาธารณชน และนักบัญชีที่ทำหน้าที่ในหน่วยงานรัฐบาล ซึ่งนักบัญชีเป็นผู้ปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์และมีความรับผิดชอบต่อกิจการใน 4 ด้าน คือ ความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญ การรักษาความลับ ความเที่ยงธรรม และความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติงาน

กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินเป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานในการจัดทำและนำเสนองบการเงิน ซึ่งเป็นเกณฑ์ในการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินไปปฏิบัติสำหรับผู้จัดทำงบการเงินด้วย รวมทั้งผู้ใช้งบการเงินยังสามารถศึกษากรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินฉบับนี้เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงินได้มากยิ่งขึ้น และในขณะที่ผู้สอบบัญชีสามารถนำกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินฉบับนี้มาเป็นแนวทางในการตรวจสอบและรับรองงบการเงินได้

การจัดทำงบการเงินภายใต้หลักการบัญชีต้องยึดหลักความเป็นหน่วยงานทางบัญชีเป็นสำคัญ ซึ่งสภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้ระบุส่วนประกอบของงบการเงินไว้ในมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2559) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน ในย่อหน้าที่ 10 ระบุว่า งบการเงินฉบับสมบูรณ์ มีส่วนประกอบดังต่อไปนี้ (1) งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันสิ้นงวด (2) งบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสำหรับงวด (3) งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นสำหรับงวด (4) งบกระแสเงินสดสำหรับงวด (5) หมายเหตุประกอบงบการเงิน และ (6) งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันต้นงวดของงวดที่นำมาเปรียบเทียบกับงวดแรกสุดเมื่อกิจการได้นำนโยบายการบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติย้อนหลังหรือการปรับงบการเงินย้อนหลัง หรือเมื่อกิจการมีการจัดประเภทรายการใหม่ในงบการเงิน รวมทั้งประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2554 และคำชี้แจงกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง การกำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2554

คำถามทบทวนบทที่ 1

1. รายการใดไม่ถือเป็นสินทรัพย์
 - ก. ลูกหนี้
 - ข. ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า
 - ค. รายได้รับล่วงหน้า
 - ง. รายได้ค้างรับ
 - จ. รายการเทียบเท่าเงินสด
2. ข้อมูลทางบัญชีเป็นประโยชน์ต่อบุคคลตามข้อใด
 - ก. ผู้ลงทุน
 - ข. ผู้บริหาร
 - ค. เจ้าหนี้
 - ง. กรมสรรพากร
 - จ. ถูกทุกข้อ
3. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์
 - ก. ความสามารถเปรียบเทียบได้
 - ข. ความสามารถเข้าใจได้
 - ค. ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ
 - ง. การดำเนินงานต่อเนื่อง
 - จ. ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม
4. องค์ประกอบของงบการเงินข้อใดเกี่ยวข้องกับฐานะการเงินของกิจการ
 - ก. รายได้และค่าใช้จ่าย
 - ข. สินทรัพย์ หนี้สิน และกำไรขาดทุน
 - ค. สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้น
 - ง. ส่วนของผู้ถือหุ้น รายได้ และค่าใช้จ่าย
 - จ. ไม่มีข้อใดถูกต้อง
5. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับนิยามของสินทรัพย์
 - ก. ภาระผูกพันในปัจจุบันของกิจการ ซึ่งเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีต โดยการชำระภาระผูกพันนั้นคาดว่าจะส่งผลให้กิจการสูญเสียทรัพยากรที่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ
 - ข. ทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของกิจการ ทรัพยากรดังกล่าวเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งกิจการคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจนั้นในอนาคต
 - ค. การเพิ่มขึ้นของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในรอบระยะเวลาบัญชีในรูปกระแสเข้า หรือการเพิ่มค่าของสินทรัพย์ หรือการลดลงของหนี้สิน อันส่งผลให้ส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น
 - ง. การลดลงของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในรอบระยะเวลาบัญชีในรูปกระแสออก หรือการลดค่าของสินทรัพย์ หรือการเพิ่มขึ้นของหนี้สิน อันส่งผลให้ส่วนของผู้ถือหุ้นลดลง
 - จ. ไม่มีข้อใดถูกต้อง
6. แนวคิดทางการบัญชีที่กล่าวว่า “กิจการจะยังคงดำเนินต่อไปอย่างไม่มีกำหนดเวลา หากไม่มีเหตุการณ์ที่บ่งชี้ว่ากิจการจะเลิก” ตรงกับแนวคิดในข้อใด
 - ก. Business entity concept
 - ข. Going concern concept
 - ค. Accounting periodic concept
 - ง. Accrual basis of accounting
 - จ. ไม่มีข้อใดถูกต้อง

7. “กิจการได้รับใบแจ้งหนี้ค่าเช่า 1,000 บาท ซึ่งเป็นค่าเช่าที่เกิดขึ้นในเดือน ธันวาคม 25X1 แต่กิจการชำระเงินให้เจ้าหนี้ในเดือน มกราคม 25X2 ตามหลักการบัญชีแล้ว กิจการต้องบันทึกค่าเช่า 1,000 บาท นี้ในเดือน ธันวาคม 25X1 เพราะถือว่ากิจการได้ใช้ประโยชน์จากพื้นที่ที่เช่าในเดือน ธันวาคม 25X1 ไปแล้ว” คำกล่าวข้างต้น ตรงกับหลักการบัญชีเรื่องใด

- ก. Accrual basis of accounting
- ข. Going concern concept
- ค. Historical cost concept
- ง. Disclosure concept
- จ. ไม่มีข้อใดถูกต้อง

8. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับลักษณะของแต่ละงบการเงิน

- ก. งบแสดงฐานะการเงิน ประกอบด้วย สินทรัพย์ และส่วนของเจ้าของ
- ข. งบกำไรขาดทุน ประกอบด้วย รายได้ และค่าใช้จ่าย
- ค. งบแสดงฐานะการเงินจะรายงานผลการดำเนินงานของกิจการที่เกิดขึ้นระหว่างรอบระยะเวลาบัญชี
- ง. งบกำไรขาดทุนจะจัดทำขึ้น ณ จุดหนึ่งของเวลา ปกติจะทำการขึ้นปลายงวดบัญชีนั้นๆ
- จ. ไม่มีข้อใดถูกต้อง

9. ข้อใดคือสินทรัพย์หมุนเวียน (Current assets)

- ก. เงินลงทุนในบริษัทร่วม
- ข. เงินให้กู้ยืมระยะสั้น
- ค. อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน
- ง. ค่าความนิยม
- จ. สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

10. ข้อใดคือสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (Non-current assets)

- ก. เงินลงทุนชั่วคราว
- ข. เงินลงทุนเผื่อขาย
- ค. ลูกหนี้การค้า
- ง. สินค้าคงเหลือ
- จ. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย

11. ข้อใดคือหนี้สินหมุนเวียน (Current Liabilities)

- ก. ภาษีเงินได้ค้างจ่าย
- ข. เงินกู้ยืมระยะยาว
- ค. หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี
- ง. ประมาณการหนี้สินระยะยาว
- จ. ไม่มีข้อใดถูกต้อง

12. ข้อใดคือหนี้สินไม่หมุนเวียน (Non-current liabilities)

- ก. ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี
- ข. ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน
- ค. เจ้าหนี้การค้า
- ง. เงินเบิกเกินบัญชี
- จ. ไม่มีข้อใดถูกต้อง

13. ข้อใดคือทุนเรือนหุ้น (Share capital)

- ก. ทุนบุริมสิทธิ
- ข. ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ
- ค. ส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้นสามัญ
- ง. กำไรสะสมจัดสรรแล้ว
- จ. องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น

14. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับรายได้ (Revenues)

ก. รายได้จากการขาย	ข. รายได้จากการให้บริการ
ค. ผลกำไรจากการขายเงินลงทุน	ง. ผลกำไรจากการขายที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์
จ. ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	

15. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่าย (Expenses)

ก. วัตถุดิบและวัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป	ข. การเปลี่ยนแปลงของงานระหว่างทำ
ค. งานที่ทำโดยกิจการและบันทึกเป็นสินทรัพย์	ง. ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงาน
จ. ต้นทุนทางการเงิน	

16. ข้อใดคือค่าใช้จ่ายตามลักษณะ (Expenses by nature)

ก. ค่าใช้จ่ายในการขาย	ข. ค่าใช้จ่ายในการบริหาร
ค. ต้นทุนขาย	ง. ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงาน
จ. ไม่มีข้อใดถูกต้อง	

17. ข้อใดค่าใช้จ่ายตามหน้าที่ (Expenses by function)

ก. ต้นทุนการให้บริการ
ข. การเปลี่ยนแปลงของสินค้าสำเร็จรูปและงานระหว่างทำ
ค. ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย
ง. วัตถุดิบและวัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป
จ. ไม่มีข้อใดถูกต้อง

18. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น (Statement of changes in equity)

ก. เงินปันผลรับ	ข. ทุนที่ชำระแล้ว
ค. ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	ง. กำไรสะสมต้นงวด
จ. องค์กรประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	

19. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับงบกระแสเงินสด-วิธีทางตรง (Statement of cash flow direct method)

ก. ค่าเสื่อมราคา	ข. เงินสดจ่ายค่าซื้อสินค้า
ค. เงินสดจ่ายค่าเช่า	ง. เงินสดรับจากการขายสินค้า
จ. เงินสดจ่ายเงินเดือน	

20. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับงบกระแสเงินสด-วิธีทางอ้อม (Statement of cash flow indirect method)

ก. ลูกหนี้เพิ่มขึ้น	ข. สินค้าลดลง
ค. เจ้าหนี้ลดลง	ง. เงินสดจ่ายค่าเบี้ยประกัน
จ. โอนเงินปันผลรับไปยังกิจกรรมลงทุน	

แบบฝึกปฏิบัติบทที่ 1

1. องค์ประกอบของงบการเงิน (The elements of financial statements) หมายถึงอะไร และสามารถแบ่งองค์ประกอบของงบการเงินออกได้เป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง

[illegible]

2. บริษัท มณฑา จำกัด มีข้อมูลเกี่ยวกับสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของผู้ถือหุ้น รายได้ และค่าใช้จ่าย สำหรับรอบระยะเวลารายงานสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1 โดยให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในสี่เหลี่ยม □ สำหรับแต่ละข้อดังต่อไปนี้

C	คือ Current (หมุนเวียน)	NC	คือ Non-current (ไม่หมุนเวียน)
M	คือ Master/Main (หลัก)	O	คือ Other (อื่น)
CO	คือ Coat of goods sold/Cost of service (ต้นทุนขาย/ต้นทุนการให้บริการ)		
S	คือ Selling expense (ค่าใช้จ่ายในการขาย)		
A	คือ Administrative expense (ค่าใช้จ่ายในการบริหาร)		

ชื่อบัญชี	จำนวนเงิน (บาท)	สินทรัพย์		หนี้สิน		ส่วนของผู้ถือหุ้น	รายได้		ค่าใช้จ่าย		
		C	NC	C	NC		M	O	CO	S	A
กำไรสะสม	2,500	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ค่าโฆษณา	3,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ค่าโฆษณาค้างจ่าย	2,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
เงินฝากธนาคาร	8,700	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
เงินกู้ยืมสถาบันการเงิน-ระยะเวลา คืนเงินกู้ 10 ปี	40,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
รายได้จากการให้บริการอาหารและ เครื่องดื่ม	48,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
เงินเดือนพนักงานขาย	2,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
เงินเดือนพนักงานบริหาร	4,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	500	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
อุปกรณ์เครื่องครัว	80,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
อุปกรณ์สำนักงาน	35,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
รายได้ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	3,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม	700	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ค่าสาธารณูปโภค	1,100	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ต้นทุนการให้บริการ	5,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
หุ้นสามัญที่ชำระแล้ว	30,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
การลดทุน	500	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
สินค้าคงเหลือ	4,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
เงินเบิกเกินบัญชี	19,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3. จากโจทย์แบบฝึกปฏิบัติข้อ 2. ให้ทำงบกำไรขาดทุน จำแนกค่าใช้จ่ายตามหน้าที่ – แบบขั้นเดียว สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1

	←	ชื่อหน่วยงานทางธุรกิจ
	←	ชื่องบการเงิน
	←	วันที่สิ้นรอบระยะเวลารายงาน

(หน่วย : บาท)

รายได้			
รายได้จากการให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม			
รายได้ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร			
รวมรายได้			
ค่าใช้จ่าย			
ต้นทุนการให้บริการ			
ค่าใช้จ่ายในการขาย			
เงินเดือนพนักงานขาย			
ค่าโฆษณา			
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร			
เงินเดือนพนักงานบริหาร			
ค่าสาธารณูปโภค			
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด			
รวมค่าใช้จ่าย			
กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงิน			
ต้นทุนทางการเงิน			
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ			<u>34,700</u>

4. จากโจทย์แบบฝึกปฏิบัติข้อ 2. ให้ทำงบกำไรขาดทุน จำแนกค่าใช้จ่ายตามหน้าที่ – แบบหลายชั้น สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1

	←	ชื่อหน่วยงานทางธุรกิจ
	←	ชื่อการเงิน
	←	วันที่สิ้นรอบระยะเวลารายงาน

(หน่วย : บาท)

รายได้จากการให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม			
ต้นทุนการให้บริการ			
กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น			
รายได้อื่น			
รายได้ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร			
กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายในการขาย			
เงินเดือนพนักงานขาย			
ค่าโฆษณา			
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร			
เงินเดือนพนักงานบริหาร			
ค่าสาธารณูปโภค			
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด			
รวมค่าใช้จ่าย			
กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงิน			
ต้นทุนทางการเงิน			
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ			<u>34,700</u>

5. จากโจทย์แบบฝึกปฏิบัติข้อ 2. ให้ทำงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1

	←	ชื่อหน่วยงานทางธุรกิจ
	←	ชื่อการเงิน
	←	วันที่สิ้นรอบระยะเวลารายงาน

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	ทุนที่ชำระแล้ว	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	กำไร (ขาดทุน) สะสม	องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	รวม
ยอดคงเหลือ ณ ต้นปี 25X1						
การเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น สำหรับปี 25X1						
การ (ลด) ทุนสามัญ						
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ 25X1						
ยอดคงเหลือ ณ สิ้นปี 25X1		<u>29,500</u>	=	<u>37,200</u>	=	<u>66,700</u>

6. จากโจทย์แบบฝึกปฏิบัติข้อ 2. ให้ทำงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X1

บริษัท มณฑา จำกัด	←	ชื่อหน่วยงานทางธุรกิจ
งบแสดงฐานะการเงิน	←	ชื่องบการเงิน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X1	←	วันที่สิ้นรอบระยะเวลารายงาน

(หน่วย : บาท)

สินทรัพย์		
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินฝากธนาคาร		
สินค้าคงเหลือ		
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
อุปกรณ์เครื่องครัว		
อุปกรณ์สำนักงาน		
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
รวมสินทรัพย์		<u>127,700</u>
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		
หนี้สินหมุนเวียน		
เงินเบิกเกินบัญชี		
ค่าโฆษณาค้างจ่าย		
รวมหนี้สินหมุนเวียน		
หนี้สินไม่หมุนเวียน		
เงินกู้ยืมสถาบันการเงิน-ระยะเวลาคืนเงินกู้ 10 ปี		
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		
รวมหนี้สิน		
ส่วนของผู้ถือหุ้น		
ทุนเรือนหุ้น		
ทุนจดทะเบียน		
หุ้นสามัญ 3,000 หุ้นๆ ละ 10 บาท		
ทุนที่ชำระแล้ว		
หุ้นสามัญ		
กำไร (ขาดทุน) สะสม		
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น		
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		<u>127,700</u>

7. บริษัท เอ็มสวัสดิ์ จำกัด มีข้อมูลเกี่ยวกับสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของผู้ถือหุ้น รายได้ และค่าใช้จ่าย สำหรับรอบระยะเวลารายงานสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X6 โดยให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในสี่เหลี่ยม □ สำหรับแต่ละข้อดังต่อไปนี้

C	คือ Current (หมุนเวียน)	NC	คือ Non-current (ไม่หมุนเวียน)
---	-------------------------	----	--------------------------------

ชื่อบัญชี	จำนวนเงิน (บาท)	สินทรัพย์		หนี้สิน		ส่วน ของ ผู้ถือหุ้น	รายได้	ค่าใช้จ่าย
		C	NC	C	NC			
เจ้าหนี้การค้า	325,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ลูกหนี้การค้า	165,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
สินค้าคงเหลือ	400,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ผลขาดทุนจากการจำหน่ายอุปกรณ์	65,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
วัตถุดิบและวัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป	24,500	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
อุปกรณ์	78,500	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
เงินสด	720,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
รายได้จากการขาย	1,578,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
หุ้นสามัญจดทะเบียนและชำระแล้ว 30,000 หุ้นๆ ละ 100 บาท	3,000,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ค่าเบี้ยประกันภัยอาคารจ่ายล่วงหน้า	300,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ผลขาดทุนจากการหยุดงานของ พนักงาน	18,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
งานที่ทำโดยกิจการและบันทึกเป็น สินทรัพย์	60,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ที่ดิน	2,000,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
อาคาร	1,500,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ค่าเสื่อมราคาและตัดจำหน่าย	26,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
การเปลี่ยนแปลงของสินค้าสำเร็จรูป และงานระหว่างทำ	432,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
เงินปันผลจ่าย	120,000	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
กำไรสะสมต้นปี 25X6	???	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	190,500	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ภาษีเงินได้นิติบุคคลค้างจ่าย	190,500	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

8. จากโจทย์แบบฝึกปฏิบัติข้อ 7. ให้ทำงบกำไรขาดทุน จำแนกค่าใช้จ่ายตามลักษณะของค่าใช้จ่าย สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X6

	←	ชื่อหน่วยงานทางธุรกิจ
	←	ชื่อการเงิน
	←	วันที่สิ้นรอบระยะเวลารายงาน

(หน่วย : บาท)

รายได้		
รายได้จากการให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม		
รวมรายได้		
การเปลี่ยนแปลงของสินค้าสำเร็จรูปและงานระหว่างทำ		
งานที่ทำโดยกิจการและบันทึกเป็นสินทรัพย์		
วัตถุดิบและวัสดุสิ้นเปลืองใช้ไป		
ค่าเสื่อมราคาและตัดจำหน่าย		
ค่าใช้จ่ายอื่น		
ผลขาดทุนจากการจำหน่ายอุปกรณ์		
ผลขาดทุนจากการหยุดงานของพนักงาน		
รวมค่าใช้จ่าย		
กำไร (ขาดทุน) ก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ		<u>762,000</u>

9. จากโจทย์แบบฝึกปฏิบัติข้อ 7. ให้ทำงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X6

	←	ชื่อหน่วยงานทางธุรกิจ
	←	ชื่อการเงิน
	←	วันที่สิ้นรอบระยะเวลารายงาน

(หน่วย : บาท)

สินทรัพย์		
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสด		
ลูกหนี้การค้า		
สินค้าคงเหลือ		
ค่าเบี่ยประกันภัยอาคารจ่ายล่วงหน้า		
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
ที่ดิน		
อาคาร		
อุปกรณ์		
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
รวมสินทรัพย์		<u>5,163,500</u>
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้การค้า		
ภาษีเงินได้นิติบุคคลค้างจ่าย		
รวมหนี้สินหมุนเวียน		
รวมหนี้สิน		
ส่วนของผู้ถือหุ้น		
ทุนเรือนหุ้น		
ทุนจดทะเบียน		
หุ้นสามัญจดทะเบียน 30,000 หุ้นๆ		
ละ 100 บาท		
ทุนที่ชำระแล้ว		
หุ้นสามัญ		
กำไร (ขาดทุน) สะสม		
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น		
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		<u>5,163,500</u>

10. จากโจทย์แบบฝึกปฏิบัติข้อ 7. ให้ทำงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X6

	←	ชื่อหน่วยงานทางธุรกิจ
	←	ชื่อการเงิน
	←	วันที่สิ้นรอบระยะเวลารายงาน

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	ทุนที่ชำระแล้ว	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	กำไร (ขาดทุน) สะสม	องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	รวม
ยอดคงเหลือ ณ ต้นปี 25X6						
การเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น สำหรับปี 25X6						
เงินปันผลจ่าย						
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ 25X6						
ยอดคงเหลือ ณ สิ้นปี 25X6		<u>3,000,000</u>	=	<u>1,648,000</u>	=	<u>4,648,000</u>

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2554ก). **ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2554**. [Online]. Available: <http://www.dbd.go.th> [สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2560].
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2554ข). **คำชี้แจงกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2554**. [Online]. Available: <http://www.dbd.go.th> [สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2560].
- แพร กระสุนทรพงษ์, ประภาภรณ์ เกียรติกุลวัฒนา, วชิระ บุญยเนตร, และพงศ์พรต ฉัตรภรณ์. (2558). **การบัญชีบริหาร**. กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิล อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล เอ็นเตอร์ไพรส์ แอลแอลซี.
- ภาควิชา วิชาบัญชี. (2557). **การบัญชีการเงิน**. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2558ก). **กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558)**. [Online]. Available: <http://www.fap.or.th> [สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2560].
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2559). **มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2559) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน**. [Online]. Available: <http://www.fap.or.th> [สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2560].
- อรุณี อย่างธรา และคณะ. (2557). **การบัญชีการเงิน** (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Weygandt, J.J., Kimmel, P.D., & Kieso, D.E. (2011). **Financial accounting** IFRS edition. USA : John Wiley & Sons.